

Reactienota

Kennisgeving voornemen, Notitie Reikwijdte en Detailniveau en participatieplan
Drinkwaterverbinding Overijssel

Status: Definitief

Colofon

Projectnaam:	Drinkwaterverbinding Overijssel
Document:	Reactienota kennisgeving voornemen, Notitie Reikwijdte en Detailniveau en participatieplan
Versie	Definitief
Datum vastgesteld:	6 oktober 2026
Bevoegd gezag:	Provincie Overijssel
Initiatiefnemer:	Vitens
Auteur:	Provincie Overijssel

Inhoud

1.	Inleiding	5
1.1.	Project Drinkwaterverbinding Overijssel	5
1.2.	Procedure	5
1.3.	Dankwoord aan de indieners	7
1.4.	Leeswijzer	7
2.	Beantwoording individuele reacties	8
3.	Adviespartners en Commissie mer	73
3.1.	Adviespartners	73
3.2.	Commissie mer	73
	Bijlage 1 Advies Commissie mer	74

1. Inleiding

1.1. Project Drinkwaterverbinding Overijssel

Drinkwaterbedrijf Vitens wil een nieuwe drinkwaterverbinding aanleggen in Overijssel: het project Drinkwaterverbinding Overijssel. De drinkwaterverbinding bestaat uit twee grote waterleidingen die tussen West- en Oost-Overijssel worden aangelegd via twee verschillende routes. Het drinkwater in Overijssel is niet overall even goed verdeeld. In het westen van de provincie is veel water beschikbaar, terwijl in het oosten een tekort is. Er is nu geen directe verbinding tussen deze gebieden. Daardoor kan het beschikbare water niet goed over de provincie verdeeld worden. Dat maakt het systeem kwetsbaar. Bij langdurige droogte, storingen of tijdelijke beperkingen bij waterwinningen is er weinig ruimte om water van de ene regio naar de andere te brengen. Een nieuwe drinkwaterverbinding moet het water van west naar oost transporteren. Zo wordt de levering betrouwbaarder en ontstaat er meer flexibiliteit in het systeem. Hiermee moet worden voorzien in een drinkwatervoorziening die lang mee kan gaan. Het moet ook in de toekomst bij verandering van het klimaat en groei van de bevolking de zekerheid geven dat er genoeg drinkwater geleverd kan worden. Vitens en de provincie Overijssel hebben elk vanuit een eigen verantwoordelijkheid de wettelijke verplichting om daarvoor te zorgen.

Het project waar het hier over gaat, is het ondergronds aanleggen van hoofdtransportleidingen voor drinkwater van het westen van Overijssel naar het oosten van Overijssel. Het gaat niet om nieuwe winlocaties of uitbreiding van drinkwaterproductie. Het project komt voort vanuit de gezamenlijke programmatische aanpak van de Adaptieve Strategie Drinkwater (ASD), en de daaronder liggende nationale Beleidsnota Drinkwater 2021-2026 van de Rijksoverheid.

1.2. Procedure

De ruimte die nodig is voor de nieuwe drinkwaterverbinding moet officieel worden vastgelegd in ruimtelijke regels. De verbinding loopt door verschillende gemeenten in Overijssel. Om te voorkomen dat meerdere gemeenten besluiten moeten nemen over hetzelfde project, heeft de provincie Overijssel met de betrokken gemeenten afgesproken om hun bevoegdheid voor het doorlopen van de planologische procedures over te nemen. Dat betekent dat de provincie een besluit neemt over de ruimtelijke inpassing van de nieuwe drinkwaterverbinding. Dat gebeurt met de wettelijke 'projectprocedure' volgens de Omgevingswet 'projectbesluit', met als eindresultaat een projectbesluit voor het noordelijke tracé, en een projectbesluit voor het zuidelijke tracé.

De projectprocedure bestaat uit vijf stappen waarmee het onderzoek naar de beste oplossing wordt aangepakt.

- Stap 1: Kennisgeving voornemen.
Publicatie voornemen tot nemen projectbesluiten.
- Stap 2: Kennisgeving participatie.
Publicatie 'participatieplan' met werkwijze voor het betrekken van degenen die met de drinkwaterverbinding te maken hebben.
- Stap 3: Verkenning.
Verkenning naar mogelijke alternatieven en onderzoek van effecten van deze alternatieven.
- Stap 4: Voorkeursbeslissingen.
Beslissen over voorkeursalternatieven, resulterend in een voorkeursbeslissing met voorkeursalternatief noordelijk tracé, en een voorkeursbeslissing met voorkeursalternatief zuidelijke tracé.
- Stap 5: Projectbesluiten
Vorbereiden en beslissen over te realiseren tracé, inclusief benodigde vergunningen. Projectbesluit voor noordelijk tracé en projectbesluit voor zuidelijk tracé.

Als onderdeel van de projectprocedure wordt een milieueffectrapportage uitgevoerd. Dat is een wettelijke procedure in de Omgevingswet, waarin de effecten op het milieu en de omgeving worden onderzocht. Dat gebeurt in twee fasen. In de verkenningsfase wordt eerst een plan-MER opgesteld, waarbij verschillende alternatieven voor tracéliggingen worden onderzocht. Dit plan-MER vormt input voor de integrale afweging, samen met onder meer technische / ruimtelijke aspecten, maakbaarheid, kosten en opbrengsten uit de participatie. Deze integrale afweging leidt vervolgens tot een voorkeursalternatief en een voorkeursbeslissing. Na het nemen van de voorkeursbeslissing wordt een project-MER opgesteld, waarin de effecten van het voorkeursalternatief in meer detail wordt onderzocht. Een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is de eerste stap in een mer-procedure. Het beschrijft op welke manier de mer-procedure doorlopen wordt, en wat er onderzocht wordt en welke partijen er bij betrokken worden. De NRD is in dit project gelijktijdig gepubliceerd met de kennisgeving voornemen en kennisgeving participatie.

In dit project zijn de kennisgeving voornemen (stap 1) en kennisgeving participatie (stap 2) gecombineerd tot één gelijktijdige kennisgeving van zowel het voornemen als het participatieplan.

De kennisgeving voornemen, participatieplan én de NRD zijn op 22 mei 2026 gepubliceerd en hebben vervolgens 6 weken in de periode van 22 mei tot en met 2 juli 2026 ter inzage gelegen. Zie hiervoor [Provinciaal blad 2026, 8607 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#).

Iedereen kon in deze periode over deze stukken een reactie indienen. Gedurende deze periode zijn 18 reacties ingediend. Deze reacties zijn in de voorliggende reactienota beantwoord. In deze periode is ook advies gevraagd aan de Commissie mer en de wettelijke partners. Zie hiervoor hoofdstuk 3 van deze reactienota.

De aard en strekking van de binnengekomen reacties leiden niet tot een aanpassing en hernieuwde publicatie van een aangepast NRD en aangepast participatieplan. Wel worden de reacties, indien nodig, meegenomen in het verdere proces. Dat wordt als zodanig in de antwoorden op de reacties aangegeven. Zie hiervoor het volgend hoofdstuk.

1.3. Dankwoord aan de indieners

Wij danken alle indieners die de tijd en moeite hebben genomen om hun mening te geven, mee te denken en suggesties te doen. Uw reacties helpen ons om het project zorgvuldiger en beter uit te voeren. We hebben ons best gedaan om alle reacties zo volledig en duidelijk mogelijk te beantwoorden in deze reactienota.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de individuele reacties beantwoord.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het binnengekomen advies van de wettelijke adviespartner en de Commissie mer en wat wij met dit advies hebben gedaan.

2. Beantwoording individuele reacties

In dit hoofdstuk zijn de individuele reacties weergegeven en voorzien van een antwoord. Voor de behandeling van de zienswijzen is de volgende werkwijze gehanteerd:

- In de eerste kolom van de tabel is het nummer van de indiener vermeld
- In de tweede kolom is de geanonimiseerde indiener vermeld
- In de derde kolom is de tekst van de reactie opgenomen
- In de vierde kolom is de beantwoording gegeven

Nummer	Indiener	Tekst zienswijze	Antwoord
2026-020358/1	Indiener 1	Landgoed Weldom verzoekt om de rijksmonumentale complexen van kasteel Weldom en havezate Wegdam niet op te nemen in het onderzoeksgebied van het tracé gelet op de hoge waarde van dit gebied voor wat betreft cultureel erfgoed, landschap, natuur en recreatie. Dit gebied - de kern van het landgoed - heeft een zeer hoge historische en natuurwaarde (zeer oude parkbossen en landschapselementen), en dat geldt des te meer voor de unieke kasteeltuin. Het zou doodzonde zijn als dit gebied wordt aangetast door het aanleggen van een drinkwaterleiding. Dit is ook niet nodig aangezien er in de buurt van deze locatie een goed alternatief voorhanden is voor het tracé, namelijk tegen de rijksweg aan bij het Twentekanaal.	We begrijpen de zorg over de cultuurhistorische, landschappelijke, natuurlijke en recreatieve waarden van kasteel Weldom, havezate Wegdam en de bijbehorende tuin- en parkstructuren. We nemen het verzoek om deze gebieden vooraf buiten het onderzoeksgebied te plaatsen niet over. De onderzoekszone geeft aan waarbinnen mogelijke tracés en effecten worden onderzocht en legt de uiteindelijke ligging van de leiding nog niet vast. Juist door deze gebieden in het onderzoek te betrekken, kunnen de cultuurhistorische, landschappelijke, natuurlijke en recreatieve waarden volwaardig worden meegewogen. De in de zienswijze voorgestelde alternatieve route langs de rijksweg en het Twentekanaal nemen we mee in het verdere proces. Tijdens de verdere mer procedure zal onderzocht worden of dit een kansrijk alternatief is, bijvoorbeeld of deze route de vaste knooppunten verbindt, technisch uitvoerbaar is en naar verwachting minder gevolgen heeft voor de omgeving. Als de route aan deze voorwaarden voldoet, nemen we deze mee in de verkenning of als optimalisatie van een alternatief.

2026-020358/2	Indiener 1	Landgoed Weldam verzoekt de delen van landgoed Weldam die binnen het NNN liggen, de bossen van landgoed Weldam en de landschapselementen van landgoed Weldam niet op te nemen in het onderzoeksgebied van het tracé. Het aanleggen van een drinkwaterleiding in deze delen van het landgoed leidt tot grote aantasting van landschap en natuur doordat bij het graven van de drinkwaterleiding schade wordt gebracht aan de wortels van de vaak oude bomen. Er zijn bovendien voldoende alternatieven in het gebied voorhanden waar geen schade wordt berokkend.	In het plan-MER worden diverse alternatieven onderzocht binnen het onderzoeksgebied. De in de zienswijze genoemde waarden (Natuurnetwerk Nederland, bossen, oude bomen en landschapselementen) en de effecten daarop worden daarbij in beeld gebracht en de verschillende alternatieven worden met elkaar vergeleken. Daarnaast wordt gekeken naar optimalisaties om de effecten te verkleinen of te voorkomen. Op basis van dit onderzoek kan blijken dat delen van het landgoed moeten worden vermeden. We nemen het verzoek om deze gebieden vooraf buiten het onderzoeksgebied te plaatsen daarom niet over. De onderzoekszone geeft aan waarbinnen mogelijke tracés en effecten worden onderzocht en legt de uiteindelijke ligging van de leiding nog niet vast. Juist door deze gebieden in het onderzoek te betrekken, kunnen de cultuurhistorische, landschappelijke, natuurlijke en recreatieve waarden volwaardig worden meegewogen.
---------------	------------	---	---

2026-020358/3	Indiener 1	Landgoed Weldam verzoekt de overige delen van landgoed Weldam niet op te nemen in het onderzoeksgebied van het tracé, of in ieder geval deze eerst op te nemen nadat dit uitvoerig is afgestemd met landgoed Weldam, zodat eerst goed in kaart kan worden gebracht wat de eventuele negatieve consequenties zijn, kan worden nagegaan hoe deze tot een minimum kan worden beperkt en wordt afgesproken welke passende schadeloosstelling hiertegenover staat.	Zoals hiervoor al is beantwoord, kunnen we delen van het landgoed niet op voorhand uit het onderzoeksgebied plaatsen, de tracéalternatieven zullen zorgvuldig en op dezelfde manier worden onderzocht. In dit onderzoek worden de effecten van de aanleg van een mogelijke drinkwaterverbinding in het gebied in beeld gebracht en vergeleken met andere alternatieven. Tijdens het onderzoek wordt Landgoed Weldam, vóórdat de voorkeursbeslissing (keuze voor het voorkeurstacé) wordt genomen, betrokken. Daarbij worden aanwezige waarden, het beheer, bestaande rechten, bereikbaarheid en mogelijke gevolgen voor het gebruik van het landgoed in beeld gebracht. Ook worden de mogelijkheden om effecten te voorkomen of te beperken onderzocht, bijvoorbeeld door aanpassing van de ligging, werkstrook of aanlegmethode. De informatie wordt vastgelegd en betrokken bij het MER en de tracéafweging. Een uitsluiting zonder onderzoek zou vooruitlopen op die vergelijking. Wanneer uit de voorkeursbeslissing en de verdere uitwerking blijkt dat gronden van het landgoed nodig zijn voor het project, zal de initiatiefnemer Vitens in gesprek gaan met het landgoed over compensatie en het vestigen van een zakelijk recht van opstal. Afspraken kunnen pas worden gemaakt wanneer de ligging, het ruimtebeslag en de gebruiksbeperkingen voldoende duidelijk zijn.
---------------	------------	--	--

2026-020695/1	Indiener 2	Één van de noordelijke tracés is ingetekend langs de Stouwe tussen Daarlerveen en Daarle. Dit tracé loopt door het zoekgebied voor windturbines, alwaar de provincie Overijssel voornemens is om op korte termijn een anterieure overeenkomst te sluiten met lokale initiatiefnemers. Dezerzijds is niet bekend of en zo ja in hoeverre een van beide projecten 'Windpark de Stouwe, aka de Boldijk' en een toekomstige drinkwater verbinding op basis van bijvoorbeeld afstandsnormen en of risicofactoren de aanleg en exploitatie zal beperken of zelfs onmogelijk maakt. Ik verzoek u dan ook om duidelijkheid te verschaffen over eventuele vereiste afstanden tussen beide projecten, dan wel de risico's die de nabijheid van de projecten ten opzichte van elkaar met zich meebrengen.	Bij de nadere uitwerking van dit project houden we rekening met de ontwikkelingen omtrent het Windpark De Stouwe. We onderzoeken in het vervolgproces eventuele beperkingen en belemmeringen met betrekking tot de realisatie van windparken en de drinkwaterverbinding. Die worden vervolgens meegewogen in de alternatievenafweging van de tracés van de drinkwaterverbinding.
2026-020870/1	Indiener 3	Dan betaal je dat project maar van je provinciegeld, en verhaal het later niet weer op het volk via GBLT ofzoiets. Want graaien zijn jullie de beste in.	Wij nemen kennis van uw reactie.
2026-020877/1	Indiener 4	Gaat dit plan wel over drinkwatervoorzieningen of moet er weer een energieslurpend datacentrum worden voorzien van koelwater? Ik vreest het laatste! Belachelijk hoe Nederland geheel naar de kloten wordt geholpen in alle opzichten!	Wij nemen kennis van uw reactie. Het project gaat over een drinkwaterverbinding tussen Salland en Twente, zodat er op de langere termijn ook in het oosten van onze provincie voldoende drinkwater beschikbaar is.

2026-021314/1	Indiener 5	Graag attendeer ik u erop dat de Rijksmonumentale complex historische buitenplaats beschermingen van de landgoederen Den Aalshorst en Rechteren (monumentnummers 528702 en 510176) zich de binnen 500 m corridor van het noordelijke tracé bevinden. Dit betreffen tevens hoogwaardig archeologische gebieden. Ik verzoek u dan ook deze gebieden niet op te nemen in het onderzoeksgebied van het noordelijke tracé.	We begrijpen de zorg over de bescherming van de rijksmonumentale buitenplaatsen Den Aalshorst en Rechteren en de aanwezige archeologische waarden. We nemen het verzoek om deze gebieden vooraf buiten het onderzoeksgebied te plaatsen niet over. De onderzoekszone geeft aan waarbinnen mogelijke tracés en effecten worden onderzocht en legt de uiteindelijke ligging van de leiding nog niet vast. Juist door deze gebieden in het onderzoek te betrekken, kunnen de monumentale, cultuurhistorische, landschappelijke en archeologische waarden volwaardig worden meegewogen.
2026-021314/2	Indiener 5	Voor de landgoederen Den Aalshorst, Rechteren en Frieswijk geldt dat voor welke route er ook gekozen wordt deze door cultuurhistorisch, ecologisch en economisch waardevolle bossen, landbouwgronden en natuurterreinen loopt. Ik verzoek u daar bij de nadere uitwerking van de planvorming zorgvuldig naar te kijken.	Dat wordt gedaan in de mer-procedure. De NRD biedt hiervoor het benodigde beoordelingskader. In het plan-MER worden deze waarden specifiek betrokken bij de vergelijking van de alternatieven en wordt onderzocht of eventuele negatieve effecten kunnen worden voorkomen of beperkt door de ligging of inpassing van het tracé.
2026-021314/3	Indiener 5	Gezien hun eigendomsposities is het waarschijnlijk onvermijdelijk dat de leidingen geheel buiten de landgoederen Den Aalshorst, Rechteren en Frieswijk gerealiseerd zullen worden. Ik verzoek u om mij in een zo vroeg mogelijk stadium nauw te betrekken bij de bepaling van de definitieve tracés zodat gebiedskennis optimaal benut kan worden en de effecten van de aanleg van de leidingen voor de landgoederen en haar bewoners en gebruikers zo beperkt mogelijk blijven.	De landgoederen zullen in het vervolgproces betrokken worden bij de alternatieven die hun gronden of belangen kunnen raken. Hierbij maken wij, zoals ook is opgenomen in het participatieplan, graag gebruik van uw gebiedskennis. Daarbij worden onder meer natuur- en erfgoedwaarden, beheer, bereikbaarheid, gebruik door bewoners en ondernemers en mogelijke tracéoptimalisaties besproken. De informatie wordt aan locaties gekoppeld, vastgelegd in het participatieregister en betrokken bij het MER en de bepaling van de definitieve tracés.

2026-023078/1	Indiener 6	Het project komt volgens de NRD voort uit de Adaptieve Strategie Drinkwater (ASD). Bij de informatiebijeenkomst bleek uit antwoord op vragen dat deze ASD geen formele openbare procedure heeft doorlopen met een MER en gelegenheid voor het indienen van zienswijzen. Daarmee is de voorkeursbeslissing voor de drinkwaterverbinding het eerste besluit waarop ik als bewoner kan meepraten of reageren. Dat vind ik niet juist. Om vragen over nut en noodzaak van het project niet onnodig mee te slepen naar het einde van de procedure (tot aan een eventueel beroep op de projectbesluiten) verdienen nut en noodzaak van de leidingen in de voorkeursbeslissing en plan-MER een betere onderbouwing (zie ook punt 2).	Het klopt dat de Adaptieve Strategie Drinkwater niet als afzonderlijk besluit ter inzage heeft gelegen en dat er ook geen MER is opgesteld. De Adaptieve Strategie Drinkwater is een programmatische en adaptieve samenwerking tussen de provincie Overijssel, Vitens en de waterschappen. Binnen deze samenwerking worden maatregelen en projecten voor de toekomstige drinkwatervoorziening in samenhang onderzocht. De voortgang en uitkomsten hiervan worden daarbij beoordeeld op hun betekenis voor de drinkwatervoorziening in heel Overijssel. Keuzes die gemaakt zijn in de Adaptieve Strategie Drinkwater zijn verwerkt in de Omgevingsvisie 'Overijssel voor en met elkaar!' en het Regionaal Waterprogramma. Voor deze documenten is een MER opgesteld en zijn procedures doorlopen waarin zienswijzen konden worden ingediend. In beide documenten is de drinkwaterverbinding genoemd. De huidige projectprocedure is de eerste procedure waarin specifiek op de Drinkwaterverbinding Overijssel kan worden gereageerd. De nut en noodzaak van dit project is beschreven in de NRD. Aan het plan-MER wordt op hoofdlijnen een nadere kwantificering van de nut en noodzaak van dit project toegevoegd, en wordt er ingegaan op doelbereik.
---------------	------------	--	--

2026-023078/2	Indiener 6	De NRD geeft niet aan wat de omvang van productie en behoefte is, welke omvang het transport van water daaruit volgt, wat vervolgens de behoefte is aan verbindingen en tot slot wat de dimensionering van de leidingen is. Een navolgbaar verhaal over deze achtergronden ontbreekt. In de tekst van paragraaf 2.1. komt -naast enige jaartallen- geen cijfer voor, behalve over het wegvallen van wincapaciteit rond 20 jaar geleden. Ook de daaropvolgende paragrafen laten wel in kwalitatieve termen zien dat er toenemend probleem is met de drinkwatervoorziening (hetgeen ik onderschrijf), maar deze argumenten geven op geen enkele wijze nut en noodzaak aan van juist de in de NRD voorgeschotelde verbindingen. Hoofdstuk 3 stelt dat er al keuzen zijn gemaakt, zonder zelfs ter vermelden wie die keuzen heeft gemaakt (de voetnoot op blz 13 doet vermoeden dat dit keuzen van Vitens zijn), welke alternatieven daarbij zijn overwogen, welk navolgbaar doel (kwantitatief, geografisch, tijdstippen) hiermee wordt gediend en of dat doel met deze keuzen ook wordt bereikt. Waarom niet één of drie verbindingen nodig zijn (maar twee), waarom juist deze bronnen en bestemmingen zijn gekozen, hoeveel water er getransporteerd gaat worden, waarom de provincie als een 'eiland' lijkt te worden beschouwd in de drinkwatervoorziening, het wordt allemaal niet onderbouwd. Het is dan ook niet vreemd dat de NRD geen toets op doelbereik aankondigt, immers het doel staat alleen in algemeenheden beschreven.	Wij begrijpen uw opmerking dat de NRD de samenhang tussen de toekomstige drinkwatervraag, de beschikbare productiecapaciteit, de benodigde transportcapaciteit en de uiteindelijke dimensionering van de leidingen nog niet kwantitatief beschrijft. De Drinkwaterverbinding Overijssel is nodig om het beschikbare drinkwater beter over de provincie te kunnen verdelen. In West-Overijssel bevinden zich meer bestaande en mogelijke toekomstige drinkwaterbronnen, terwijl de druk op de drinkwatervoorziening in Oost-Overijssel het grootst is. Het huidige drinkwatersysteem beschikt niet over voldoende transportmogelijkheden tussen deze regio's. Daardoor kan drinkwater bij groei van de vraag, droogte, storingen of tijdelijke beperkingen van winningen niet eenvoudig naar andere delen van de provincie worden verplaatst. De noordelijke en zuidelijke verbinding sluiten aan op knooppunten in het bestaande drinkwatersysteem. Het gaat hierbij niet om een rechtstreekse verbinding tussen afzonderlijke bronnen en afnemers. Beide verbindingen zijn nodig om het westelijke en oostelijke deel van het drinkwatersysteem met elkaar te verbinden en voldoende flexibiliteit en robuustheid in het netwerk te realiseren. Binnen beide verbindingen worden in het plan-MER verschillende tracéalternatieven onderzocht. Binnen de Adaptieve Strategie Drinkwater worden scenario's onderzocht voor de ontwikkeling van de drinkwatervraag, de beschikbaarheid van bronnen en de verdeling van water binnen Overijssel. De Drinkwaterverbinding maakt het mogelijk om binnen verschillende toekomstige scenario's drinkwater te transporteren naar de gebieden waar dit nodig is. Daarmee vermindert de afhankelijkheid van afzonderlijke winningen en ontstaat meer ruimte om op toekomstige ontwikkelingen te reageren.
---------------	------------	---	---

De exacte hoeveelheid te transporteren drinkwater en de definitieve dimensionering van de leidingen staan nog niet vast. Deze worden bepaald op basis van de verdere uitwerking van de vraag- en bronscenario's, hydraulische berekeningen, technische ontwerpkeuzes en de gewenste leveringszekerheid. De NRD beschrijft de reikwijdte en het detailniveau van het milieuonderzoek en bevat daarom nog geen definitief technisch ontwerp.

De nut en noodzaak van het project Drinkwaterverbinding Overijssel is beschreven in de NRD. Aan het plan-MER wordt op hoofdlijnen een nadere kwantificering van de nut en noodzaak van dit project toegevoegd, en wordt er ingegaan op doelbereik.

Naast het plan-MER wordt bij de voorbereiding van de voorkeursbeslissingen een integrale belangenafweging opgesteld, waarbij ook de samenhang tussen de toekomstige drinkwatervraag, de beschikbare productiecapaciteit, de benodigde transportfunctie en het doelbereik van beide verbindingen nader onderbouwd wordt. Daarbij wordt ook inzichtelijk gemaakt in hoeverre de onderzochte alternatieven bijdragen aan een robuust en flexibel drinkwatersysteem.

We gebruiken de reactie om deze onderbouwing bij de voorkeursbeslissingen zo navolgbaar mogelijk te presenteren. De reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

2026-023078/3	Indiener 6	Volgens de NRD gaat het project 'niet om nieuwe winlocaties of uitbreiding van drinkwaterproductie'. Dat roept de vraag op voor welk water u de leiding bij Schalkhaar dan wel wil aanleggen. Immers de drinkwaterbron bij Schalkhaar is -na een kortdurende en niet geslaagde winning een flink aantal jaren geleden- niet meer in bedrijf. Vitens is onlangs onderzoek gestart naar de mogelijke herstart van de grondwaterwinning. Daarmee staat het niet vast dat er winning gaat plaatsvinden. Uw stelling dat het project niet gaat om nieuwe winlocaties of uitbreiding van drinkwaterproductie is daarmee volstrekt onjuist. De aanleg van de leiding is alleen maar te begrijpen als u de drinkwaterproductie in Schalkhaar gaat openen en dus de drinkwaterproductie wel gaat uitbreiden. Het kan toch niet zo zijn dat u de leiding wil aanleggen om vervolgens te kunnen stellen dat er dan ook gebruik van moet worden gemaakt, door de winning bij Schalkhaar te activeren? In de NRD is in elk geval nergens vermeld dat de aanleg afhankelijk is van het al dan niet openen van de waterwinning Schalkhaar. Daarmee voedt u wel de gedachte dat deze -in mijn ogen geheel onjuiste- volgorde van besluitvorming door u wordt gevolgd. Bovenstaande voegt aan de constatering onder punt 2, dat nut en noodzaak van deze leidingen niet wordt onderbouwd, toe de vraag of de pijpleiding ook nodig is als Schalkhaar niet wordt 'herstart' of met een beperkt volume. Is dan alleen de aansluiting van het stukje Schalkhaar - Espelo overbodig of vervalt dan nut en noodzaak van het de hele zuidelijke leiding?	Binnen dit project wordt er geen besluit genomen over het operationaliseren van de winning in Schalkhaar. Deze eventuele operationalisering van de winning wordt nog onderzocht en de uitkomst hiervan is nog niet zeker. Dit onderzoek en besluitvorming vindt plaats in een afzonderlijk traject. Wel is duidelijk dat de zuidelijke verbinding ook nodig is, wanneer de winning in Schalkhaar niet, later of met een beperkter volume beschikbaar komt. De zuidelijke verbinding transporteert namelijk ook water via Diepenveen en Espelo naar Enschede-Kotmanlaan, vervangt wegvallende levering vanuit Gelderland en vergroot de flexibiliteit en leveringszekerheid in Overijssel-Zuid. De noodzaak van het hoofdtracé Diepenveen-Espelo-Enschede blijft daarom bestaan, ongeacht de onzekerheid over de winning in Schalkhaar. De eventuele leidingtak tussen Schalkhaar en Espelo daarentegen afhankelijk van de afzonderlijke besluitvorming over de winning in Schalkhaar. In de verdere uitwerking wordt bepaald of, wanneer en in welke vorm deze aansluiting nodig is. De formulering in de NRD dat de vergunning van Schalkhaar 'wordt operationeel' is te stellig geformuleerd. We nemen deze nuancering mee in het verdere proces.
---------------	------------	---	---

2026-023078/4	Indiener 6	Enkele vragen komen naar boven bij het bekijken van het beoordelingskader: a. Bij de aanleg lijkt een effect verwacht op het grondwater. Gaat het hier om een tijdelijk effect tijdens de werkzaamheden? De tekst '...functioneren van het watersysteem als geheel...' lijkt op een structureler effect te duiden. Kunt u dat toelichten. Ook graag uitleg waarom bij het aspect natuur niet naar de gevolgen i.r.t. grondwater wordt gekeken en bij het aspect landbouw wel mogelijke 'gevolgen landbouw i.r.t. grondwaterkarakteristiek' wordt geanalyseerd? b. Bij duurzaamheid wordt niet gekeken of 'werk-met-werk' maken tot de mogelijkheden behoort. Is combinatie met de aanleg van geheel andere buisleidingen en infraverbindingen (buiten de drinkwatersector) een optie? Kan een leidingstrook worden gerealiseerd, waar toekomstige leidingen van diverse aard in de toekomst aan kunnen worden toegevoegd? c. In de gebruiksfase lijkt niet in te worden gegaan op mogelijke gebruiksbeperkingen die voortkomen uit de ligging van een drinkwaterleiding. Gaan er geen gebruiksbeperkingen gelden? d. Zoals al eerder in deze zienswijze benoemd: er ontbreekt een toets voor het doelbereik - toch een heel normaal bestanddeel van een MER	a. Grondwater In het vervolg van de procedure wordt onderzocht in hoeverre er effecten zijn op het grondwater. Bij de aanleg kan tijdelijke bemaling nodig zijn. Daardoor kunnen grondwaterstanden plaatselijk en tijdelijk veranderen. Waar bodemlagen, watergangen of grondwaterstromen blijvend kunnen worden beïnvloed, wordt ook naar blijvende gevolgen gekeken. Verdroging van natuur is binnen het thema natuur opgenomen. De verandering van het grondwatersysteem zelf wordt onder het thema water onderzocht. De uitkomsten worden in samenhang beoordeeld. Voor landbouw wordt onderzocht wat veranderingen in bodem en grondwater betekenen voor het gebruik van de grond. b. Werk met werk en bundeling Er wordt bij de verdere uitwerking onderzocht of werkzaamheden kunnen worden gecombineerd met concrete projecten van andere beheerders. Bekende en voldoende zekere ontwikkelingen worden als autonome ontwikkeling of raakvlak betrokken. Een algemene leidingstrook voor nog onbekende toekomstige infrastructuur is geen onderdeel van dit project. Zo'n strook vraagt een bredere ruimtelijke afweging en andere initiatiefnemers. c. Gebruiksbeperkingen In het plan-MER wordt beschreven welke gebruiksbeperkingen er vanwege de nieuwe hoofdtransportleidingen gaan gelden in de gebruiksfase, en welke gevolgen dat heeft voor de beoordelingsaspecten. d. Doelbereik Het plan-MER brengt de milieueffecten van de tracéalternatieven in beeld. Het doelbereik van de verbinding wordt beoordeeld met de technische waterverdelingsanalyse en het ontwerp, waaronder capaciteit, robuustheid en leveringszekerheid. Deze informatie wordt samen met het plan-MER betrokken bij de
---------------	------------	--	---

voorkeursbeslissingen. Een afzonderlijke gewogen milieuscore voor doelbereik is daarom niet nodig.

2026-023078/5	Indiener 6	De stappentabel 6-1 vermeldt bij punt 4 voorkeursbeslissing (of zijn het er twee -apart voor noordelijk en zuidelijk tracé - vanwege de gebruikte meervoudsvorm) niet dat deze in ontwerp ter inzage komt en dat daarop zienswijzen kunnen worden ingebracht. Lees ik onder punt 5 -projectbesluiten, dat u het voornemen heeft om het project-MER, zowel in ontwerp als in een definitieve vorm bij de vergunningen uit te brengen. Graag uitleg over deze procedure.	Er worden inderdaad twee voorkeursbeslissingen genomen, één voor het noordelijke tracé en één voor het zuidelijke trace. Bij het nemen van een voorkeursbeslissing is het op basis van de Omgevingswet verplicht om de zogenaamde uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure te doorlopen. Dat houdt in dat de voorkeursbeslissingen, samen met het plan-MER, eerst als ontwerp ter inzage worden gelegd. Op die voorkeursbeslissingen en het plan-MER kunnen in die periode dan zienswijzen worden ingediend. Dit staat inderdaad niet duidelijk in de NRD verwoord, we zullen in het vervolg hier duidelijker over communiceren. Het project-MER wordt gelijktijdig ter inzage gelegd met het projectbesluit, eerst als ontwerp en later als een definitieve project-MER. Op de ontwerpen kunnen zienswijzen worden ingediend bij de provincie, tegen het definitieve projectbesluit kan te zijner tijd beroep worden ingediend bij de Raad van State.
2026-023485/1	Indiener 7	Het landgoed Egheria-ten Cate is van mening dat uit een oogpunt van ecologie, landschappelijk schoon en overlast van de bewoners de zuidelijke route een uitgesproken voorkeur verdient.	In de zienswijze wordt een voorkeur uitgesproken voor het zuidelijke tracé. Het noordelijke en zuidelijke tracé zijn geen alternatieven voor elkaar: beide drinkwaterverbindingen zijn nodig. Binnen beide tracés worden wel verschillende tracéalternatieven onderzocht. In het plan-MER worden deze alternatieven volgens een beoordelingskader vergeleken op onder meer natuur, landschap, woon- en leefomgeving, bodem, water en landbouw. De in de zienswijze genoemde aandachtspunten worden daarbij betrokken. Voor het noordelijke en zuidelijke tracé wordt afzonderlijk een voorkeursalternatief bepaald, dus in totaal worden er twee alternatieven gekozen: één noordelijk en één zuidelijk.

2026-023879/1	Indiener 8	Pure Energie ontwikkelt twee windprojecten in de nabijheid van de onderzoeksgebieden voor mogelijke tracés van de drinkwaterverbinding Overijssel van Vitens, te weten Windpark Vletgaarsmaten en Windpark ATT. Via deze reactie vragen wij u om tijdens de verkenningsfase bij uw verkenning en verdere planvorming rekening te houden met de plannen van Pure Energie. Windpark Vletgaarsmaten Windpark Vletgaarsmaten is een initiatief voor vier windturbines in de gemeente Rijssen-Holten ten westen van Holten, tussen de N332 en de Dorperdijk, ten zuiden van bedrijventerrein Vletgaarsmaten. Het voorgenomen onderzoeksgebied voor de twee tracés van de drinkwaterverbinding is gelegen door het plangebied (gele ovaal) van Windpark Vletgaarsmaten. Windpark ATT Windpark ATT is een initiatief van Pure Energie in samenwerking met lokale partners voor negen windturbines in de gemeenten Almelo, Tubbergen en Twenterand ten zuidoosten van Vriezenveen, ten oosten van de N36 in/nabij het gebied Weitemanslanden. Ook hier is het voorgenomen onderzoeksgebied voor de twee tracés van de drinkwaterverbinding gelegen door het plangebied van Windpark ATT. Provinciale voorkeursgebieden windenergie Zowel Windpark Vletgaarsmaten als Windpark ATT zijn gelegen in de voorkeursgebieden voor windenergie. De provinciale voorkeursgebieden voor windenergie geven uitvoering aan de ruimtelijke wens van de RES-regio's en Provinciale Staten om windenergie te clusteren.	Bij de nadere uitwerking van dit project houden we rekening met de ontwikkeling van de genoemde windparken en de voorkeursgebieden windenergie zoals opgenomen in de Provinciale Omgevingsverordening. We onderzoeken in het vervolgproces eventuele beperkingen en belemmeringen met betrekking tot de realisatie van de genoemde windparken, de voorkeursgebieden windenergie en de drinkwaterverbinding. U verwijst in uw zienswijze naar artikel 4.108a van de Omgevingsverordening. Daarin staat dat omgevingsplannen niet mogen voorzien in nieuwe ontwikkelingen in energiepotentiegebieden die een optimale invulling van het gebied voor grootschalige clustering van windturbines in de weg staan. Op basis van het tweede lid van datzelfde artikel is een uitzondering mogelijk voor ontwikkelingen van groot openbaar en bovenlokaal belang, waarvoor geen reële alternatieven zijn. In het plan-MER worden diverse alternatieven onderzocht, de aanwezigheid van de windparken en de voorkeursgebieden windenergie worden hierin meegenomen.
---------------	------------	---	--

De voorkeursgebieden zijn gebieden waar veel ruimte is en die het meest geschikt zijn voor windenergie, waardoor ruimte hier ruimte is voor grote clusters. Als College van GS heeft u in het PPE aangegeven dat u in deze gebieden geen andere ontwikkelingen wilt toestaan die grootschalige opstellingen van windenergie in de weg kunnen zitten.

Wij roepen u en Vitens daarom op om bij de verkenning en verdere planvorming van de drinkwaterverbinding Overijssel rekening te houden met de plannen van Pure Energie voor Windpark Vletgaarsmaten en Windpark ATT zodat de door u gewenste en vastgelegde duurzaamheidsdoelstelling gehaald wordt.

In dat kader wijzen wij u volledigheidshalve op de instructieregel uit artikel 4.108 lid a Omgevingsverordening, op basis waarvan kortgezegd geldt dat geen medewerking wordt verleend aan nieuwe ontwikkelingen die de realisatie van windparken in de weg staan.

2026-023909/1	Indiener 9	ProRail wijst op de in de Omgevingswet c.a. vastgelegde beperkingengebieden voor hoofdspoorwegen. De beperkingengebieden staan vermeld in artikel 3.5 van het Omgevingsbesluit https://wetten.overheid.nl/BWBR0041278. Binnen deze beperkingengebieden is voor te verrichten activiteiten op grond van artikel 5.1 lid 2 sub f onder 4 van de Omgevingswet een vergunning van- of melding aan ProRail vereist. De regels hieromtrent staan in hoofdstuk 9 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Bij meervoudige aanvragen is de gemeente het bevoegde gezag, waarbij de vergunning alleen verleend kan worden nadat ProRail haar gemandateerde advies met instemming heeft gegeven. Bij enkelvoudige aanvragen blijft de minister bevoegd gezag en zal ProRail namens de minister vergunning verlenen.	We nemen de informatie over de beperkingengebieden rond hoofdspoorwegen en de benodigde vergunningen, meldingen en adviezen mee in het verdere proces, waaronder in de vergunningaanvragen die te zijner tijd worden voorbereid. In het plan-MER worden spoorwegkruisingen en mogelijke conflicten op hoofdlijnen beoordeeld. Voor alternatieven die een hoofdspoorweg of een beperkingengebied raken, wordt ProRail vóór de voorkeursbeslissing geraadpleegd over tracébepalende voorwaarden. De technische uitwerking en de formele vergunningenstrategie volgen in de project-MER- en projectbesluitfase.
2026-023909/2	Indiener 9	ProRail verzoekt bij de betreffende gemeenten zorg te dragen dat gronden welke momenteel in het Omgevingsplan voorzien zijn van de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze activiteit ook in de toekomst zullen worden behouden. Tevens verzoekt ProRail om geen dubbelactiviteiten op de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer mogelijk te maken. Indien desondanks een dubbelactiviteit archeologie wordt opgenomen over de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, dan zou ProRail graag zien dat deze dubbelactiviteit aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten betreft.	De zienswijze gaat in op zaken die worden opgenomen in een projectbesluit. Op dit moment zit het project nog in de fase van alternatievenafweging. Zodra voor dit project gestart wordt met het opstellen van de projectbesluiten, dan wordt uw oproep meegewogen.

2026-023909/3	Indiener 9	In het plan zijn percelen opgenomen die in eigendom zijn van Railinfratrust B.V./ProRail B.V. (verder te noemen "ProRail"). ProRail merkt in dit kader op dat deze percelen - zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van ProRail - niet mogen worden gebruikt. Deze percelen zijn door ProRail benodigd ten behoeve van de uitvoering van haar wettelijke taken en voor eventuele toekomstige (uitbreidings)plannen. De percelen van ProRail, alsmede de spoorbaan, dienen door ProRail, haar aannemers of hulpdiensten te allen tijde onbelemmerd toegankelijk te zijn en te blijven met het materieel dat ook momenteel wordt gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden en in het geval van calamiteiten. Dit geldt ook voor over-/onderbouwingen en/of overkragingen van deze gronden. ProRail verzoekt u tevens de percelen van ProRail te laten voorzien van de activiteit Verkeer- Railverkeer. Bestaande rechten op percelen van derden ten behoeve van bereikbaarheid van ProRail assets dienen behouden te blijven.	In deze fase van het proces worden diverse tracéalternatieven onderzocht. Daarbij worden ook eventuele beperkingen vanuit de spoorinfrastructuur meegewogen. De initiatiefnemer Vitens brengt de eigendomsgrenzen, bestaande toegangsrechten, beheerzones en bekende toekomstige spoorontwikkelingen in beeld. Bij de verdere uitwerking worden de bereikbaarheid van spoorobjecten en de veilige bedrijfsvoering van het spoor als randvoorwaarden meegenomen. Vitens gebruikt gronden van ProRail niet zonder de vereiste publiekrechtelijke en privaatrechtelijke toestemming.
---------------	------------	---	--

2026-024004/1	Indiener 10	Vanuit LTO Noord benadrukken wij dat landbouw in dit project niet uitsluitend als effectcategorie in de milieueffectrapportage moet worden beschouwd, maar als een volwaardig ruimtelijk en economisch belang. De gevolgen van de aanleg beperken zich immers niet tot tijdelijk ruimtegebruik maar hebben direct invloed op de kwaliteit en het toekomstig gebruik van gronden. In de praktijk gaat het daarbij om structurele effecten zoals verstoring van de bodemopbouw, verlies aan opbrengstpotentieel en beperkingen in het agrarisch gebruik. Deze effecten raken niet alleen individuele percelen, maar mogelijk ook de continuïteit en ontwikkelingsruimte van bedrijven. Wij verzoeken u daarom om expliciet inzichtelijk te maken hoe deze belangen worden meegewogen bij de keuze van tracés en de uiteindelijke voorkeursbeslissingen. Wij adviseren u dan ook om een Landbouw Effect Rapportage op te stellen. Graag gaan we daarover met u in gesprek.	In het plan-MER onderzoeken we de gevolgen van de alternatieven voor landbouw. Daarbij worden ook de samenhangende effecten op bodem en water betrokken. Het onderzoek ziet op zowel tijdelijke als blijvende effecten. Daarmee kunnen onder meer gevolgen voor bodemopbouw, waterhuishouding, landbouwkundig gebruik en de gebruiksmogelijkheden van gronden worden betrokken bij de vergelijking van de alternatieven. De NRD bevat hiervoor al beoordelingscriteria voor landbouw, bodem en grondwater. Deze informatie wordt samen met de overige milieu- en omgevingsaspecten betrokken bij de afweging van de alternatieven en de voorkeursbeslissingen. Ook de inbreng vanuit het participatieproces wordt hierbij betrokke Omdat de in de zienswijze genoemde landbouwkundige aspecten binnen het plan-MER en het participatieproces worden onderzocht en meegewogen, achten we een afzonderlijke Landbouw Effect Rapportage voor dit project niet nodig. We nemen het advies om een aparte Landbouw Effect Rapportage op te stellen daarom niet over.
---------------	-------------	--	---

2026-024004/2	Indiener 10	De aanleg van leidingen op landbouwgrond vraagt om een hoge mate van zorgvuldigheid. Vanuit onze praktijkervaring zien wij dat de wijze van uitvoering bepalend is voor de mate waarin schade optreedt en in hoeverre herstel daadwerkelijk mogelijk is. Bodemschade ontstaat in de praktijk vaak door vermenging van grondlagen, onzorgvuldig ontgraven en verdichting als gevolg van zware mechanisatie. Dit werkt door in de waterhuishouding, bewerkbaarheid en opbrengst van de grond, soms nog jarenlang na de aanleg. Daarom achten wij het noodzakelijk dat bij de uitvoering wordt gewerkt volgens een helder en toetsbaar bodembeschermingsprotocol, waarbij het behoud en herstel van de oorspronkelijke bodemopbouw centraal staat. Het uitgangspunt moet zijn dat landbouwgrond na afronding niet alleen visueel wordt hersteld maar ook functioneel weer geschikt is voor agrarisch gebruik. LTO Noord verzoekt u om deze uitgangspunten niet als inspanningsverplichting maar als randvoorwaarde te hanteren en deze vooraf te borgen in de uitwerking en uitvoering.	We hanteren als uitgangspunt dat landbouwgrond na de werkzaamheden ook functioneel geschikt moeten zijn voor agrarisch gebruik. Voor de ontwerp- en uitvoeringsfase stelt Vitens daarom een toetsbaar bodem- en cultuurtechnisch protocol op.
---------------	-------------	---	--

2026-024004/3	Indiener 10	LTO Noord hecht er sterk aan dat schade in dit project integraal en toekomstgericht wordt benaderd. In de praktijk zien wij dat schade zich niet beperkt tot de uitvoeringsfase, maar zich ook op langere termijn manifesteert, bijvoorbeeld in de vorm van lagere opbrengsten, verminderde bodemkwaliteit en verstoringen in de waterhuishouding. Wij achten het daarom van groot belang dat schadevergoeding niet beperkt blijft tot directe schade, maar ook rekening houdt met indirecte en langjarige effecten. Daarbij ligt het voor de hand om aan te sluiten bij bestaande en door de sector erkende systematieken zoals die bij andere leidingbeheerders wordt gehanteerd, in combinatie met actuele normbedragen en ruimte voor maatwerk op perceelniveau. Omdat een deel van de effecten zich pas in de tijd openbaart, is het noodzakelijk dat monitoring en nazorg onderdeel uitmaken van de aanpak. Alleen dan kan worden vastgesteld of herstel daadwerkelijk is gerealiseerd en of aanvullende compensatie nodig is.	Het onderzoek richt zich eerst op het voorkomen en beperken van schade en op zorgvuldig herstel. Voor schade die samenhangt met de aanleg en het zakelijk recht wordt gewerkt vanuit geldende kaders. In de mer-procedure worden de mogelijke gevolgen voor landbouw, bodem en water onderzocht. In het plan-MER wordt een aanzet opgenomen voor monitoring van optredende milieueffecten in de praktijk, dat wordt in het project-MER verder uitgewerkt. De financiële afhandeling van schade maakt geen onderdeel uit van het MER, maar van het grondzaken- en schadeproces. Voor schade die samenhangt met de aanleg en het gebruik van de leiding geldt het huidige grondbeleid. Daarbij wordt aangesloten bij de geldende sectorale vergoedingssystematiek en wordt de schade beoordeeld op basis van de concrete situatie. Waar nodig worden monitoring en nazorg betrokken bij de verdere voorbereiding van de uitvoering en de afspraken met grondeigenaren.
---------------	-------------	---	--

2026-024004/4	Indiener 10	De aanwezigheid van leidingen brengt blijvende beperkingen met zich mee voor het gebruik van landbouwgrond. Dit raakt aan teeltmogelijkheden, grondbewerking en het toekomstig gebruik van percelen. Vanuit de achterban van LTO Noord zien wij dat dergelijke beperkingen ook een effect hebben op de waarde en ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven. Vanuit LTO Noord vinden we het daarom gerechtvaardigd dat deze structurele effecten worden erkend en vertaald in passende en transparante afspraken, waaronder een structurele vergoeding voor het gebruik en de aanwezigheid van leidingen.	In de huidige fase wordt eerst onderzocht welke tracéalternatieven mogelijk zijn en welke effecten deze hebben op onder meer landbouw, bodem en grondgebruik. De uiteindelijke ligging van de leiding en de gevolgen voor individuele percelen staan nog niet vast. Na de voorkeursbeslissing wordt het gekozen tracé verder uitgewerkt. Dan wordt op perceelsniveau duidelijker welke beperkingen of gevolgen daadwerkelijk aan de orde zijn en welke afspraken daarvoor nodig zijn. Daarbij wordt aangesloten bij de op dat moment geldende juridische, beleidsmatige en financiële kaders. Het verzoek om in deze fase al afspraken te maken over de aard of vorm van een vergoeding nemen we daarom niet over. De verdere uitwerking en eventuele afspraken vinden plaats wanneer de ligging en gevolgen voldoende concreet zijn. De reactie wordt betrokken bij de verdere uitwerking van het tracé en het grondzaken- en schadeproces na de voorkeursbeslissing.
---------------	-------------	--	--

2026-024004/5	Indiener 10	Een zorgvuldig proces vraagt om een volwaardige betrokkenheid van agrariërs. Vanuit LTO Noord willen wij benadrukken dat deze betrokkenheid tijdig en inhoudelijk moet plaatsvinden. Lokale kennis van ondernemers over bodem, waterhuishouding en bedrijfsvoering is essentieel om tot werkbare oplossingen te komen. Participatie moet daarbij verder gaan dan het informeren van betrokkenen en dient aantoonbaar bij te dragen aan betere keuzes en een zorgvuldiger uitvoering van het project.	We onderschrijven dat lokale kennis van agrarische ondernemers nodig is om alternatieven en uitvoeringsmaatregelen zorgvuldig uit te werken. Het participatieplan bevat al gebiedsgesprekken met bewoners, bedrijven en grondeigenaren en adviesmomenten met professionele organisaties. Agrariërs kunnen daarmee inbreng leveren op een moment dat de definitieve tracékeuze nog openstaat. Bij de verdere uitwerking na de voorkeursbeslissingen wordt de participatie nog gericht ingericht. Daarbij worden LTO Noord en andere representatieve organisaties betrokken en worden ondernemers met gronden binnen of direct langs de alternatieven gericht uitgenodigd. Informatie over bodem, waterhuishouding, bereikbaarheid, drainage, perceelsstructuur en bedrijfsvoering wordt vastgelegd, aan een locatie gekoppeld en betrokken bij project-MER en ontwerp. Na de gesprekken wordt teruggekoppeld wat met de inbreng is gedaan. De beoogde participatie gaat dus verder dan alleen informeren.
---------------	-------------	---	---

2026-024004/6	Indiener 10	Bij het bestuderen van het participatieplan constateren wij dat de agrarische sector als zodanig niet expliciet wordt benoemd als afzonderlijke doelgroep. Hoewel wordt gesproken over 'grondeigenaren', 'bedrijven' en 'bewoners', blijft daarmee onduidelijk hoe de specifieke belangen en kennis van agrarische ondernemers structureel worden betrokken in het proces. Gegeven het feit dat de voorgenomen drinkwaterverbinding in belangrijke mate door agrarisch gebied loopt en directe gevolgen heeft voor landbouwgrond, bodemkwaliteit en bedrijfsvoering, achten wij dit een gemis. De landbouwsector is in dit gebied niet zomaar één van de belanghebbenden maar vormt de primaire gebruiker van de gronden waar het project plaatsvindt. Vanuit LTO Noord vinden wij het daarom noodzakelijk dat de agrarische sector als volwaardige en herkenbare doelgroep wordt benoemd in het participatieproces. Dit betekent ook dat er gericht invulling wordt gegeven aan de betrokkenheid van agrariërs, bijvoorbeeld door gebiedsgerichte overleggen, tijdige betrokkenheid bij tracékeuzes en een duidelijke rol voor de sector bij de verdere uitwerking van maatregelen en uitvoering. Daarbij vinden wij het van belang dat ook LTO Noord als vertegenwoordiger van de agrarische sector expliciet wordt herkend als gesprekspartner in dit proces. Dit draagt bij aan een efficiënte en inhoudelijk sterke inbreng vanuit de sector en voorkomt versnipperde belangenbehartiging.	Agrarische ondernemers vallen in het participatieplan inderdaad onder lokale bedrijven en grondeigenaren. LTO Noord valt onder de professionele en maatschappelijke organisaties. De NRD noemt LTO bovendien als partij die in de verkenningfase wordt betrokken. Ondanks dat agrarische ondernemers niet expliciet zo genoemd worden, worden deze ondernemers wel als herkenbare doelgroep betrokken in het verdere proces. Hiervoor organiseert Vitens gebiedsgerichte gesprekken en LTO NOord wordt als gesprekspartners betrokken voor sectorbrede kennis. LTO Noord is daarbij niet de enige toegang tot de sector; individuele ondernemers houden de mogelijkheid om rechtstreeks en perceelsgericht informatie in te brengen. De inbreng wordt vastgelegd en teruggekoppeld.
---------------	-------------	--	--

2026-024004/7	Indiener 10	In het kader van de Omgevingswet wijzen wij op het belang van een evenwichtige toedeling van functies aan de fysieke leefomgeving, waarbij landbouw als volwaardig belang onderdeel moet zijn van de afweging. Daarnaast onderstreept de zorgplicht dat nadelige gevolgen voor bodem en gebruik van gronden zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Voor zover deze gevolgen niet volledig kunnen worden voorkomen, dienen zij op basis van het principe van nadeelcompensatie volledig te worden vergoed, inclusief indirecte en langjarige effecten.	Zoals hiervoor al eerder beantwoord, wordt landbouw in het plan-MER betrokken bij de vergelijking van de tracéalternatieven. De NRD bevat hiervoor al beoordelingscriteria voor landbouw, bodem en grondwater. Daarmee worden onder meer gevolgen voor landbouwkundig gebruik, bodemprofiel en waterhuishouding onderzocht. Het proces is gericht op het zoveel mogelijk voorkomen of beperken van nadelige gevolgen. Bij de verdere uitwerking wordt daarom ook met grondeigenaren gekeken naar de ligging en diepteligging van de leiding en naar mogelijkheden om het agrarisch gebruik zo min mogelijk te belemmeren. Voor schade die samenhangt met de aanleg en het gebruik van de leiding geldt het huidige grondbeleid. Daarbij wordt aangesloten bij de geldende sectorale vergoedingssystematiek en wordt de schade beoordeeld op basis van de concrete situatie. Nadeelcompensatie is een afzonderlijke publiekrechtelijke regeling. Of daarvan sprake is, hangt af van de oorzaak van de schade en het besluit waarmee deze samenhangt. Bij de verdere uitwerking wordt duidelijk gemaakt welk schade- of vergoedingsspoor in een concrete situatie van toepassing is.
---------------	-------------	--	--

2026-024047/1	Indiener 11	Als zienswijze op de stukken geven we u mee dat wij onze betrokkenheid graag willen verdiepen en intensiever willen samenwerken. Graag werken wij samen om alternatieven te beschouwen en af te wegen, met oog voor ondergrondse raakvlakken, ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en samenhang met gemeentelijke ontwikkelingen. Hieronder valt ook de leveringszekerheid van drinkwater in Deventer en het niet beperken van voorziene en toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen op het grondgebied van Deventer, zoals woon- en werkgebieden. Ook gaan we ervan uit dat u erop toeziet dat grondeigenaren op goede wijze worden betrokken en passende afspraken worden gemaakt. Omdat de gemeente Deventer ook een grondeigenaar is, wordt deze zienswijze ingediend door zowel het college van burgemeester en wethouders van Deventer (als bestuursorgaan), als van de gemeente Deventer (rechtspersoon met private belangen). De stukken die ter inzage liggen zijn een goede basis hiervoor. Wij gaan ervan uit dat de gemeente de gelegenheid krijgt om in nauwe betrokkenheid en samenwerking met u invulling te geven aan de opgave.	We nemen het verzoek van de gemeente Deventer om de samenwerking te verdiepen mee in het vervolgproces. De gemeente wordt betrokken via de Ambtelijke en Bestuurlijke Begeleidingsgroep en, voor onderwerpen die specifiek Deventer raken, via bilateraal overleg. In de huidige fase onderzoeken we binnen de vastgestelde onderzoekszones verschillende tracéalternatieven. Daarbij worden relevante gemeentelijke ontwikkelingen, woon- en werkgebieden, ondergrondse raakvlakken, ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en bereikbaarheid in beeld gebracht. Deze informatie wordt betrokken bij het plan-MER en de vergelijking van de alternatieven. Omdat de uiteindelijke tracéligging nog niet vaststaat, kan in deze fase nog niet worden bepaald welke gemeentelijke ontwikkelingen daadwerkelijk worden geraakt. Naarmate het onderzoek vordert en de alternatieven concreter worden, worden de raakvlakken gericht onderzocht. Daarbij wordt bekeken hoe het tracé en gemeentelijke ontwikkelingen zo goed mogelijk op elkaar kunnen worden afgestemd en waar effecten kunnen worden voorkomen of beperkt. Ook de gevolgen voor de leveringszekerheid van drinkwater in Deventer worden in het technische spoor betrokken. De publieke rol van de gemeente en haar positie als grondeigenaar behandelen we afzonderlijk. Beleidsmatige, ruimtelijke en vergunningstechnische onderwerpen lopen via het publieke spoor. Afspraken over gemeentelijke eigendommen en eventuele gebruiksrechten lopen via het grondzakenspoor.
---------------	-------------	--	--

2026-024328/1	Indiener 12	Stichting Twickel staat niet positief tegenover de aanleg van deze verbindingen, maar onderkent de maatschappelijke urgentie die hieraan ten grondslag ligt. Tegen deze achtergrond verzoeken wij u om onze organisatie bij de verdere uitwerking van de plannen op passende wijze te faciliteren. Naar onze mening dient dit te beginnen met het zorgvuldig in kaart brengen van de waardevolle natuur- en cultuurhistorische gebieden die binnen de zoekgebieden voor de beoogde transportleidingen zijn gelegen. Door deze informatie tijdig beschikbaar te hebben, kan bij de verdere planvorming optimaal rekening worden gehouden met de aanwezige kwetsbaarheden in het buitengebied. Om dit mogelijk te maken, stellen wij voor dat u de middelen geeft om de benodigde kaarten te laten vervaardigen waarop alle relevante kwetsbare natuur- en cultuurhistorische elementen in het buitengebied zijn opgenomen. Wij zullen deze kaarten vervolgens aan u ter beschikking stellen, zodat zij kunnen worden betrokken bij de verdere uitwerking van de plannen.	In de mer-procedure gebruiken wij actuele en beschikbare gegevens voor de beoordeling van de milieueffecten. Wanneer voor specifieke locaties of aspecten aanvullende informatie nodig is, voeren we op de daarvoor relevante momenten in de mer- en besluitvormingsprocedure nader onderzoek uit. Wij danken u voor uw aanbod, maar zien op dit moment geen noodzaak om aanvullende kaarten te laten opstellen.
---------------	-------------	--	---

2026-024327/1	Indiener 13	Met belangstelling, maar ook met bezorgdheid, heb ik als bewoner, tevens bos- en landgoedeigenaar, kennis genomen van het referentietracé van Vitens. Mijn eigendommen vallen (gedeeltelijk) binnen de lijnen van het referentietracé. Aan de noordkant van de gemeente Deventer liggen vrijwel aaneengesloten een aantal landgoederen. Deze zijn onderdeel van de fraaie Deventer Landgoederenzone. Deze zone is kwetsbaar en maakt niet voor niets vrijwel geheel onderdeel uit van het NatuurNetwerk Nederland (NNN), voorheen de Ecologische Hoofdstructuur. De meeste landgoederen vallen ook onder de Natuurschoonwet (NSW). Het referentietracé vanaf de locatie Diepenveen richting Lettele is voor een gedeelte uitermate ongelukkig gekozen. De negatieve gevolgen voor natuur en landschap zijn aanzienlijk. • Over de volle lengte, tussen de Boxbergerweg en de Raalterweg, doorsnijdt het tracé het door de landelijke-en provinciale overheden vastgestelde NNN (groen op de kaart). • Het tracé doorsnijdt tussen genoemde wegen de historische landgoederen het Overvelde, de Hoek, de Kranenkamp en de Kranenkamp-Noord. Dit betreft zowel bos, houtwallen als een aantal fraaie historische 18e en 19 e eeuwse beuken-en eikenlanen. Gelet op de aanvullende eisen die Vitens stelt, zowel tijdens en als na de aanleg, is dit tracé voor een boseigenaar niet aanvaardbaar. Vitens laat vanuit de locatie Diepenveen het referentietracé in zuidoostelijke richting langs de Randerstraat lopen. Ter hoogte van de Boxbergerweg wordt tot aan de Raalterweg over een lengte van 2,8 km het NNN doorsneden. Echter, mijns inziens is een veel beter tracé mogelijk met minder negatieve	We begrijpen de zorg over de mogelijke aantasting van natuur- en landschapswaarden in de Deventer Landgoederenzone, in het bijzonder het Natuurnetwerk Nederland, historische landgoederen, bossen, houtwallen en lanen tussen Diepenveen en Lettele. Het door indiener voorgestelde alternatief vanaf Diepenveen in noordoostelijke richting, via de Boxbergerweg en ten noorden van Zorgvliet en Nieuw Sion richting de Raalterweg, zal als aangedragen tracéalternatief worden onderzocht in het plan-MER. Daarbij wordt eerst beoordeeld of dit alternatief technisch en ruimtelijk uitvoerbaar is en of het binnen de uitgangspunten van het project past. Als het alternatief redelijkerwijs uitvoerbaar is, wordt het in het plan-MER betrokken bij de vergelijking van de tracémogelijkheden voor het zuidelijke tracé. De door indiener aangedragen gebiedskennis en de bijgevoegde kaart worden gebruikt bij deze beoordeling. Waar nodig vindt aanvullend contact plaats om de ligging en de relevante waarden verder te verduidelijken. De uitkomsten van het onderzoek worden betrokken bij de integrale vergelijking van de alternatieven en bij de keuze van het voorkeursalternatief voor het zuidelijke tracé. De reactie leidt daarmee tot nader onderzoek van het voorgestelde alternatief. Bij de voorkeursbeslissing wordt een keuze gemaakt voor het verder te onderzoeken tracé van de zuidelijke verbinding.
---------------	-------------	--	---

gevolgen voor natuur en landschap. Mijn suggestie is een tracé vanaf de locatie Diepenveen in noordoostelijke richting naar de Boxbergerweg, vervolgens ten noorden van het landgoed Zorgvliet en klooster Nieuw Sion richting Raalterweg (zie bijgevoegde kaart). Dit heeft als groot voordeel dat dit alternatieve tracé alleen veel makkelijker bereikbare landbouwgronden aandoet, maar niet het overgrote deel van het NNN doorsnijdt. De onontkoombare enorme irreversibele schade aan lanen, bossen en houtwallen kan dan achterwege blijven.

2026-024329/1	Indiener 14	De Drinkwaterverbinding Overijssel betreft geen waterwinning en geen uitbreiding van drinkwaterproductie, maar de aanleg van ondergrondse hoofdtransportleidingen voor drinkwater. De verbinding vormt daarmee vitale transportinfrastructuur met een zwaarwegend publiek belang. Juist omdat het tracé juridisch en planologisch wordt vastgelegd via voorkeursbeslissingen en Projectbesluiten, moet in de NRD en het MER niet alleen worden onderzocht waar de leiding kan worden aangelegd, maar ook welke ruimte nodig is om deze leiding langdurig te beschermen, bereikbaar te houden en in de toekomst te kunnen onderhouden, herstellen, vervangen of aanpassen. De stichting verzoekt daarom om in de definitieve NRD en het MER expliciet te bepalen welke ruimtelijke, technische en juridische randvoorwaarden nodig zijn voor aanleg, beheer, onderhoud, inspectie, calamiteitenbereikbaarheid, beschermingszones, belemmeringenstroken, onderhoudsstroken, werkzones en toekomstige aanpassing of vervanging van de hoofdtransportleiding. De stichting verzoekt niet alleen om onderzoek, maar ook om expliciete doorwerking van deze randvoorwaarden in de verdere besluitvorming. De bescherming van vitale drinkwatertransportinfrastructuur mag niet worden doorgeschoven naar latere, versnipperde uitvoerings- of vergunningprocedures.	We begrijpen het verzoek om de drinkwaterverbinding langdurig te beschermen en bereikbaar te houden. De benodigde ruimte en voorwaarden kunnen in deze fase nog niet definitief worden vastgelegd. Zij hangen af van onder andere de gekozen ligging, het leidingontwerp en de beheer- en onderhoudsbehoefte. In het plan-MER worden de tracéalternatieven en de benodigde werkruimte op hoofdlijnen onderzocht. Na de voorkeursbeslissing worden in het project-MER en het ontwerp de definitieve aanlegstrook, beschermingsruimte, bereikbaarheid en voorwaarden voor beheer, onderhoud, herstel en vervanging uitgewerkt. Deze voorwaarden worden vervolgens geborgd via de projectbesluiten, vergunningen en, op gronden van derden, zakelijke-rechtovereenkomsten. Daarmee worden essentiële ruimtelijke en juridische voorwaarden niet doorgeschoven naar een ongecoördineerde uitvoeringsfase. Het detailniveau volgt de stappen van de projectprocedure.
---------------	-------------	--	---

2026-024329/2	Indiener 14	De stichting constateert dat het beoordelingskader in de NRD al voorziet in beoordeling van het aspect "infrastructuur en objecten". Daarbij wordt beoordeeld in welke mate conflicten of belemmeringen optreden voor bestaande infrastructuur, ruimtelijke objecten en autonoom voorziene toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Dit is een belangrijk uitgangspunt, maar de stichting acht de huidige formulering nog te algemeen. In de definitieve NRD en het plan-MER dient concreet te worden gemaakt hoe dit criterium wordt toegepast op ontwikkelingen die ruimtelijk, technisch of functioneel kunnen samenlopen met de Drinkwaterverbinding, waaronder windenergie, energie-infrastructuur, kabeltracés, transformatorstations, bouwroutes en andere ruimtelijke claims. Daarbij dient niet uitsluitend te worden getoetst op directe fysieke kruisingen of overlap met het leidingtracé. Ook functionele, technische en planologische belemmeringen moeten worden onderzocht. Daarvan kan sprake zijn wanneer andere ontwikkelingen de aanleg, instandhouding, bereikbaarheid, inspectie, onderhoud, calamiteitszorg of toekomstige aanpasbaarheid van de Drinkwaterverbinding beperken. De stichting verzoekt daarom om in het plan-MER een afzonderlijke raakvlakkenanalyse op te nemen voor concrete en redelijkerwijs voorzienbare ruimtelijke ontwikkelingen binnen of nabij de onderzoeksgebieden. Daarbij dient in ieder geval te worden onderzocht of en hoe de Drinkwaterverbinding kan samenlopen met: 1. windturbines, turbinefunderingen en bijbehorende veiligheids-, aandachts- of effectzones; 2. transformatorstations en andere energie-	De NRD bevat hiervoor het criterium 'infrastructuur en objecten'. In het plan-MER wordt per alternatief beoordeeld in hoeverre conflicten of belemmeringen optreden met bestaande infrastructuur, ruimtelijke objecten en autonoom voorziene ontwikkelingen. Daarbij gaat het niet alleen om een fysieke kruising. Ook benodigde werkruimte, bereikbaarheid, veiligheidsafstanden, funderingen, kabels en leidingen, bouwroutes, grondwaterbeïnvloeding en mogelijkheden voor toekomstig beheer worden betrokken voor zover deze op het niveau van het plan-MER onderscheidend zijn. Een ontwikkeling wordt in de referentiesituatie opgenomen wanneer realisatie redelijk zeker is. De genoemde windenergieontwikkelingen en andere concrete plannen worden daarom opgenomen in het overzicht van autonome ontwikkelingen en raakvlakken en worden op actualiteit en planstatus gecontroleerd. De precieze beschermingsstrook en beheerzone van de drinkwaterverbinding worden na de voorkeursbeslissing uitgewerkt. Daarna kan ook concreter worden bepaald onder welke voorwaarden andere ontwikkelingen met de leiding verenigbaar zijn. De bestaande NRD biedt ruimte voor deze beoordeling.
---------------	-------------	---	---

infrastructuur;
 3. kabelverbindingen en leidingen;
 4. toegangswegen, bouwroutes, zwaar transport en kraanopstelplaatsen;
 5. tijdelijke werkterreinen en bouwterreinen;
 6. diepe grondroerende werkzaamheden, heiwerkzaamheden, trillingen, zettingen, grondwaterbeïnvloeding en langdurige bodembelasting;
 7. beschermingszones, belemmeringenstroken, onderhoudstroken, werkzones en calamiteitenroutes van de Drinkwaterverbinding.
 Voor zover relevant dient daarbij expliciet aandacht te worden besteed aan voorgenomen of voorzienbare windenergieontwikkelingen binnen of nabij het gebied, waaronder de windenergieontwikkeling bij Vletgaarsmaten, de ontwikkeling langs of nabij de A1 en overige windenergieontwikkelingen binnen of nabij Rijssen-Holten die ruimtelijk, technisch of functioneel kunnen samenlopen met de onderzoeksgebieden van de Drinkwaterverbinding.
 Deze zienswijze strekt niet tot een zelfstandige inhoudelijke beoordeling van windenergie als zodanig. De stichting benadrukt wel dat voorgenomen of voorzienbare windenergieontwikkelingen, voor zover zij ruimtelijk, technisch of functioneel kunnen samenlopen met de Drinkwaterverbinding, in deze procedure niet zonder motivering buiten beschouwing kunnen blijven. Voor een zorgvuldige besluitvorming over de Drinkwaterverbinding is noodzakelijk dat volledig, actueel en controleerbaar inzicht bestaat in de samenloop met dergelijke ontwikkelingen en in de ruimtelijke beperkingen die daaruit kunnen voortvloeien.

Voor iedere concrete of redelijkerwijs voorzienbare windenergieontwikkeling binnen of nabij de onderzoeksgebieden dient navolgbaar te worden gemotiveerd of en hoe deze als autonome ontwikkeling in de referentiesituatie wordt meegenomen, in een scenario- of gevoeligheidsanalyse wordt betrokken, of buiten beschouwing wordt gelaten.

De stichting verzoekt om in het MER inzichtelijk te maken welke ruimtelijke beperkingen vanuit de Drinkwaterverbinding voortvloeien voor andere ontwikkelingen en hoe deze beperkingen juridisch en planologisch worden geborgd. Zolang de ligging, beschermingszones, onderhoudsstroken en calamiteitenroutes van de Drinkwaterverbinding nog onderwerp zijn van onderzoek en besluitvorming, dient zorgvuldig te worden gemotiveerd of en onder welke voorwaarden andere ruimtelijke ontwikkelingen daarmee verenigbaar zijn.

2026-024329/3	Indiener 14	De stichting constateert dat de NRD reeds voorziet in beoordeling van verschillende milieuthema's, waaronder natuur, water, bodem, landbouw, infrastructuur, landschap en ruimtelijke kwaliteit. De stichting vraagt daarom niet om een dubbele beoordeling van afzonderlijke milieuthema's, maar om een beoordeling van de stapeling van effecten wanneer de Drinkwaterverbinding ruimtelijk, technisch of functioneel samenloopt met andere concrete of redelijkerwijs voorzienbare ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder windenergie en energie-infrastructuur. De aanleg van een hoofdtransportleiding kan, zeker in combinatie met andere grootschalige ontwikkelingen, leiden tot een aanzienlijke cumulatie van werkzaamheden, ruimtebeslag, hinder, verkeersbewegingen en beperkingen voor het gebruik van gronden. Afzonderlijke projecten kunnen op zichzelf aanvaardbaar lijken, terwijl de gezamenlijke belasting voor bewoners, grondeigenaren, agrarische bedrijven, natuur en landschap aanzienlijk groter is. De stichting verzoekt daarom om in het MER de cumulatieve gebiedsbelasting te beoordelen, met bijzondere aandacht voor: 1. stapeling van aanlegwerkzaamheden, bouwverkeer, zwaar transport, verkeersveiligheid en bereikbaarheid; 2. cumulatie van geluid, trillingen, stof, verlichting, tijdelijke afsluitingen en andere hinder tijdens de aanlegfase; 3. gezamenlijk ruimtebeslag door leidingen, kabeltracés, toegangswegen, werkterreinen, kraanopstelplaatsen, transformatorstations en overige technische voorzieningen; 4. beperkingen voor agrarisch gebruik, bedrijfsvoering en perceel bereikbaarheid;	In de mer-procedure onderzoeken we, waar relevant, mogelijke cumulatieve effecten. Daarbij volgen we gedurende de procedure de voortgang van andere ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer tijdig relevante informatie beschikbaar komt over de locatie, planning en uitvoering van andere projecten, betrekken we deze informatie bij het onderzoek naar cumulatieve effecten.
---------------	-------------	--	---

5. cumulatieve effecten op landschap, ruimtelijke kwaliteit, bodem, grondwater, waterhuishouding en natuur;

6. de vraag of meerdere projecten binnen hetzelfde gebied of binnen dezelfde periode leiden tot een onevenredige belasting van bewoners, grondeigenaren en agrarische bedrijven.

De stichting verzoekt Gedeputeerde Staten om deze cumulatieve beoordeling niet te beperken tot strikt zekere autonome ontwikkelingen, maar ook aandacht te besteden aan concrete en redelijkerwijs voorzienbare ruimtelijke claims die in dezelfde omgeving spelen en de feitelijke gebruikruimte van het gebied kunnen beïnvloeden.

2026-024329/4	Indiener 14	De stichting constateert dat reeds kaartinformatie beschikbaar is over onderzoeksgebieden en mogelijke tracézones van de Drinkwaterverbinding. Ook constateert de stichting dat het participatieplan voorziet in participatie, terugkoppeling en verwerking van inbreng. Voor effectieve participatie is echter noodzakelijk dat bewoners, grondeigenaren en lokale organisaties niet alleen kunnen zien waar een onderzoeksgebied of tracézone ligt, maar ook welke ruimtelijke raakvlakken, beperkingen en cumulatieve effecten daaruit kunnen voortvloeien. Zonder die informatie kan de omgeving onvoldoende beoordelen welke bestaande, voorgenomen of redelijkerwijs voorzienbare ontwikkelingen samenkomen in de directe leefomgeving, op percelen en in agrarische bedrijfsvoering. De stichting verzoekt de provincie en Vitens daarom om in de plan-MER-fase kaartmateriaal beschikbaar te stellen op een schaalniveau waarop de gevolgen voor percelen, woonomgeving, bedrijfsvoering en directe leefomgeving redelijkerwijs kunnen worden beoordeeld. Daarbij dienen in ieder geval kaartlagen beschikbaar te komen over: 1. onderzoeksgebieden en mogelijke tracés van de Drinkwaterverbinding; 2. beoogde of te onderzoeken beschermingszones, belemmeringenstroken, onderhoudsstroken en werkzones; 3. bestaande, voorgenomen of redelijkerwijs voorzienbare kabels, leidingen, bouwroutes, werkterreinen en overige technische voorzieningen, waaronder bij windenergieprojecten behorende kraanopstelplaatsen, transformatorstations en kabeltracés, voor zover deze ruimtelijk,	In de mer-procedure onderzoeken we, waar relevant, mogelijke cumulatieve effecten. Daarbij volgen we gedurende de procedure de voortgang van andere ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer tijdig relevante informatie beschikbaar komt over de locatie, planning en uitvoering van andere projecten, betrekken we deze informatie bij het onderzoek. Wat betreft de aangegeven kaartlagen: 1. onderzoeksgebieden en mogelijke tracés van de Drinkwaterverbinding: dat wordt in het plan-MER opgenomen. 2. beoogde of te onderzoeken beschermingszones, belemmeringenstroken, onderhoudsstroken en werkzones: in de te nemen voorkeursbeslissingen wordt een strook van 200 meter vastgelegd waarbinnen de nieuwe drinkwaterverbinding gerealiseerd kan worden. Het plan-MER sluit daar op aan en laat daar het kaartmateriaal voor zien. Daarna worden in de te nemen projectbesluiten 65 meter vergunbare aanlegstroken vastgelegd waar de nieuwe drinkwaterverbinding daadwerkelijk aangelegd wordt. Het project-MER sluit daar op aan en laat daar het kaartmateriaal voor zien. 3. bestaande, voorgenomen of redelijkerwijs voorzienbare kabels, leidingen, bouwroutes, werkterreinen en overige technische voorzieningen, waaronder bij windenergieprojecten behorende kraanopstelplaatsen, transformatorstations en kabeltracés, voor zover deze ruimtelijk, technisch of functioneel kunnen samenlopen met de Drinkwaterverbinding: dat detailniveau maakt geen deel uit van het plan-MER. In het project-MER komt het aan de orde voor zover het verband houdt met de te onderzoeken beoordelingsaspecten. 4. concrete of redelijkerwijs voorzienbare ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder relevante windenergieontwikkelingen binnen of nabij het onderzoeksgebied: dat wordt in het plan-MER opgenomen. 5. gebieden waar mogelijke cumulatie van ruimtebeslag, hinder, bouwverkeer, landschappelijke effecten of beperkingen voor agrarisch gebruik kan optreden: in het
---------------	-------------	---	---

technisch of functioneel kunnen samenlopen met de Drinkwaterverbinding;

4. concrete of redelijkerwijs voorzienbare ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder relevante windenergieontwikkelingen binnen of nabij het onderzoeksgebied;

5. gebieden waar mogelijke cumulatie van ruimtebeslag, hinder, bouwverkeer, landschappelijke effecten of beperkingen voor agrarisch gebruik kan optreden;

6. welke ontwikkelingen in de beoordeling worden betrokken en welke buiten beschouwing worden gelaten, met een motivering daarvoor.

De stichting verzoekt om deze kaartinformatie gedurende de plan-MER-fase actueel te houden en wijzigingen in tracézones, beschermingszones of relevante raakvlakken duidelijk kenbaar te maken.

Daarnaast verzoekt de stichting om in de participatieverslaglegging afzonderlijk te rapporteren over signalen die zien op samenloop met windenergie, energie-infrastructuur, bouwroutes, kabeltracés, cumulatieve gebiedsbelasting, agrarisch gebruik en leefomgeving. Daarbij dient concreet te worden vastgelegd welke zorgen, signalen, alternatieven en aandachtspunten zijn ingebracht, hoe deze zijn beoordeeld, of zij hebben geleid tot aanvullend onderzoek of aangepaste randvoorwaarden, en waarom bepaalde inbreng eventueel niet wordt overgenomen.

Alleen op die manier is navolgbaar hoe participatie daadwerkelijk doorwerkt in de beoordeling van alternatieven en in de uiteindelijke keuze voor voorkeursalternatieven.

plan-MER worden de effecten van dit project op landbouw beschreven, ten opzichte van de referentie (huidige situatie plus autonome toekomstige ontwikkelingen).

6. welke ontwikkelingen in de beoordeling worden betrokken en welke buiten beschouwing worden gelaten, met een motivering daarvoor: dat wordt in het plan-MER opgenomen.

In de participatieverslaglegging beschrijven we welke signalen over ruimtelijke samenloop, cumulatie, agrarisch gebruik en leefomgeving zijn ontvangen en hoe deze zijn verwerkt. Deze werkwijze is reeds opgenomen in het participatieplan. Deze reactie geeft daarom geen aanleiding tot aanpassing daarvan. De concrete kaartlagen en de frequentie van actualisatie leggen we vast in de uitvoering.

2026-024329/5	Indiener 14	Onderzoek naar de beschermingsopgave van de Drinkwaterverbinding is alleen effectief wanneer de uitkomsten daarvan herkenbaar doorwerken in de verdere besluitvorming. De stichting verzoekt Gedeputeerde Staten daarom om in het MER, de voorkeursbeslissingen en de Projectbesluiten expliciet te motiveren welke beschermingszones, onderhoudsstroken, werkzones, bereikbaarheidseisen en beperkingen voor werkzaamheden nabij de Drinkwaterverbinding noodzakelijk zijn. Daarbij dient ook te worden aangegeven hoe deze randvoorwaarden juridisch en planologisch worden geborgd, waaronder in Projectbesluiten, omgevingsplannen, vergunningvoorschriften, zakelijke rechten en overeenkomsten. Dit geldt ook voor de doorwerking naar eventuele toekomstige besluitvorming over windenergie, energie infrastructuur en andere grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen. De stichting verzoekt te voorkomen dat de bescherming van de Drinkwaterverbinding afhankelijk wordt van latere, versnipperde afwegingen in afzonderlijke procedures. De ruimtelijke randvoorwaarden voor vitale drinkwatertransportinfrastructuur moeten herkenbaar, navolgbaar en juridisch afdwingbaar worden vastgelegd.	We zijn het met u eens dat de beschermingsopgave van de drinkwaterverbinding ook wordt meegenomen in de officiële besluiten. In het proces wordt, onder andere vanwege deze beschermingsopgave, een bredere zone onderzocht dan alleen de breedte van de drinkwaterverbinding. In het projectbesluit zal een beschermingsregime worden opgenomen ter bescherming van de drinkwaterverbinding. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zullen rekening moeten houden met dit beschermingsregime. Met grondeigenaren worden hierover ook afspraken gemaakt voor Vitens.
---------------	-------------	--	--

2026-024329/6	Indiener 14	Concreet verzoekt de stichting Gedeputeerde Staten om: 1. de Drinkwaterverbinding in de definitieve NRD en het MER expliciet te behandelen als vitale drinkwatertransportinfrastructuur met een eigen ruimtelijke beschermingsopgave; 2. concreet uit te werken welke beschermingszones, belemmeringsstroken, onderhoudsstroken, werkzones, bereikbaarheidseisen en technische randvoorwaarden noodzakelijk zijn voor aanleg, beheer, onderhoud, calamiteiten zorg en toekomstige aanpasbaarheid; 3. het NRD-criterium "infrastructuur en objecten" nader uit te werken voor ruimtelijke, technische en functionele samenloop met windenergie, energie-infrastructuur, kabeltracés, bouwroutes, kraanopstelplaatsen, transformatorstations, turbinefunderingen en bijbehorende veiligheids-, aandachts- of effectzones; 4. in het plan-MER een afzonderlijke raakvlakkenanalyse op te nemen voor concrete en redelijkerwijs voorzienbare ruimtelijke ontwikkelingen binnen of nabij de onderzoeksgebieden, waaronder relevante windenergieontwikkelingen bij Vletgaarsmaten, langs of nabij de A1 en overige relevante ontwikkelingen binnen of nabij Rijssen-Holten; 5. per relevante ruimtelijke ontwikkeling navolgbaar te motiveren of en hoe deze als autonome ontwikkeling, scenario- of gevoeligheidsanalyse wordt betrokken, dan wel buiten beschouwing wordt gelaten; 6. de cumulatieve gebiedsbelasting te beoordelen voor leefomgeving, landschap, bereikbaarheid, agrarisch gebruik, natuur, bodem, waterhuishouding en ruimtebeslag, mede aan de hand van actuele kaartinformatie	1. In het projectbesluit zal een beschermingsregime worden opgenomen ter bescherming van de drinkwaterverbinding. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zullen rekening moeten houden met dit beschermingsregime. 2. Na de voorkeursbeslissing worden in het project-MER en het ontwerp de definitieve aanlegstrook, beschermingsruimte, bereikbaarheid en voorwaarden voor beheer, onderhoud, herstel en vervanging uitgewerkt. Deze voorwaarden worden vervolgens geborgd via de projectbesluiten, vergunningen en, op gronden van derden, zakelijke-rechtovereenkomsten. 3. In het plan-MER zal de nadruk liggen op mogelijke ruimtelijke samenloop met infrastructuur en objecten. Technische en functionele samenloop met de andere genoemde elementen zal waar relevant in het project-MER aan de orde komen. 4. In het plan-MER vindt analyse plaats van autonome ontwikkelingen, en voor zover daar bruikbare informatie over beschikbaar is ontwikkelingen in meer voorbereidende fase. 5. Per relevante ruimtelijke ontwikkeling lichten wij toe hoe deze in het plan-MER en project-MER wordt meegenomen. 6. Waar dat relevant is zal een dergelijke beoordeling van cumulatieve geluidbelasting onderdeel zijn van het project-MER. 7. We verwerken deze zienswijze in de verdere besluitvorming en participatieverslaglegging. Daarbij wordt inzichtelijk gemaakt welke aandachtspunten zijn overgenomen, hoe deze zijn meegewogen en welke ruimtelijke of juridische consequenties daaruit volgen. De zienswijze wordt betrokken bij de vaststelling van de definitieve NRD, de uitwerking van het plan-MER, de keuze van de voorkeursalternatieven en de voorbereiding van de projectbesluiten. Waar uit de onderzoeken concrete randvoorwaarden volgen, worden deze passend geborgd in het ontwerp, de besluitvorming en de daarbij behorende juridische en planologische instrumenten.
---------------	-------------	--	--

op een schaalniveau waarop bewoners, grondeigenaren en lokale organisaties de gevolgen voor hun perceel, woonomgeving en bedrijfsvoering kunnen beoordelen;
7. in de participatieverslaglegging, voorkeursbeslissingen, projectbesluiten en de Nota van Antwoord concreet aan te geven hoe deze zienswijze is verwerkt, welke ruimtelijke randvoorwaarden daaruit voortvloeien en hoe deze juridisch en planologisch worden geborgd. De stichting verzoekt Gedeputeerde Staten om deze zienswijze te betrekken bij de vaststelling van de definitieve NRD, de verdere uitwerking van het plan-MER, de keuze voor de voorkeursalternatieven en de voorbereiding van de projectbesluiten.

2026-024330/1	Indiener 15	Hoewel het uiteindelijke tracé nog niet is vastgesteld, zal de drinkwaterverbinding op een aantal locaties het areaal van Rijkswaterstaat kruisen. Rijkswaterstaat wenst daarom graag betrokken te blijven bij het project en de door de provincie op te stellen projectbesluiten.	We bevestigen dat we Rijkswaterstaat blijven betrekken bij de verdere uitwerking. Het participatieplan noemt Rijkswaterstaat als overheid die per fase gericht wordt geraadpleegd over o.a. vergunningen, veiligheid en raakvlakken. De initiatiefnemer neemt de kruisingen met rijkswegen en rijksvaarwegen op in het raakvlakken- en vergunningenregister. Voor de voorkeursbeslissing wordt met Rijkswaterstaat afgestemd welke ruimtelijke en technische voorwaarden tracébepalend zijn. In de project-MER- en projectbesluitfase volgt de gedetailleerde uitwerking van kruisingen, werkterreinen, vergunningen en beheerafspraken. De provincie betreft Rijkswaterstaat bij de voorbereiding van de projectbesluiten voor zover de wettelijke en inhoudelijke rol dat vraagt.
---------------	-------------	---	---

2026-024330/2	Indiener 15	RWS Oost-Nederland is voornemens om op een groot deel van de N36 een middenberm en een middengeleider aan te leggen, om frontale botsingen in de toekomst te voorkomen. Dit houdt in dat de hele weg op de schop gaat en dat wij ook een ruimer ruimtebeslag nodig hebben vanwege een breder wegprofiel. In het najaar maakt het ministerie van IenW duidelijk of de realisatiegelden van 240 miljoen euro beschikbaar blijven voor dit project. Wanneer dat zo is, is naar verwachting begin 2030 de realisatie van de verkeersveiligheidsmaatregelen voorzien.	We nemen de voorgenomen verkeersveiligheidsmaatregelen aan de N36 mee als ruimtelijk raakvlak. Rijkswaterstaat wordt gevraagd om de actuele projectgrenzen, het verwachte wegprofiel, kunstwerken, werkruimte en planning te delen. Deze informatie wordt aan de alternatieven gekoppeld. Voor het plan-MER geldt dat een ontwikkeling onderdeel wordt van de referentiesituatie wanneer deze op het gekozen peilmoment voldoende zeker is. Als de financiering, scope of planning nog niet vaststaat, beschrijven we de ontwikkeling als onzeker raakvlak en onderzoeken we waar nodig een scenario of gevoeligheid. Zo voorkomen we dat de tracékeuze op verouderde of te stellige aannames wordt gebaseerd.
2026-024330/3	Indiener 15	Het noordelijke tracé kruist de N36, iets noordelijk van Westerhaar-Vriezenveenswijk. Het is belangrijk dat de boring onder de N36 zodanig wordt uitgevoerd dat er geen conflicten ontstaan met de beoogde uitvoering van de werkzaamheden aan de N36. Mocht de N36 ter plaatse van de kruising verbreed worden, is het noodzakelijk dat daar in de plannen voor de drinkwaterleiding rekening mee gehouden wordt. In het vervolg van de planvorming van de drinkwatervoorziening zijn de volgende punten voor RWS ON van belang. • Hoe ziet de feitelijke kruising eruit? • Vinden de uitvoeringswerkzaamheden gelijktijdig plaats? • Wordt er bepaalde ruimte door beide projecten geclaimd?	Het ontwerp van de kruising met de N36, zal na het plan-MER in de periode richting het projectbesluit, in overleg met Rijkswaterstaat worden afgestemd. Het doel is dat de mogelijk toekomstige verbreding, verkeersveiligheidsmaatregelen, beheer en uitvoering niet worden belemmerd. In de plan-MER-fase beoordelen we de ligging op hoofdlijnen. In de project-MER- en ontwerpfase worden boorlengte, diepte, in- en uittredepunten, werkterreinen, fasering en ruimteclaims vastgelegd. Gelijktijdige uitvoering wordt alleen onderzocht als dit technisch, verkeerskundig en planmatig voordeel kan opleveren.

2026-024330/4	Indiener 15	De kruisingen met de rijks(vaar)wegen dienen in ieder geval te worden ontworpen conform de "Richtlijn Boortechnieken en open ontgraving voor kabels en leidingen, versienummer: Juni 2019-v1.0" (dc-2023-772.pdf). 1. Betreft een kruising van het Twentekanaal bij de zijtak naar Almelo. Hier bevinden zich de spoorlijn Hengelo-Zutphen en een regionale waterkering. Passage moet buiten de kernzone plaatsvinden, door de waterleiding voldoende diep aan te leggen. 2. Betreft een kruising ten westen van de Weldammerbrug (km 28,5-29,1). 3. Betreft een kruising(en) bij sluis Delden (km 37,0 en 37,7) Locatie 2 en 3 bevinden zich niet in de regionale keringen. Aandachtspunten: • De kruising van de waterleiding dient zoveel mogelijk haaks op het kanaal plaats te vinden. • De bovenkant van de boring dient minimaal 10 meter onder de vaarweg bodem te liggen. • Ter hoogte van de locaties 1,2 en 3 ligt de genormeerde waterbodem op + 6 m N.A.P. • De bovenkant van de boring ligt dus op minimaal -4 m NAP. • Geen boringen direct naast bruggen (spoorbrug Wiene, Tankinksbrug, Weldammerbrug) minimaal 25 meter afstand. • Damwand planken zijn maximaal 10 meter lang. De kruisingen met het kanaal betreffen vergunningsplichtige activiteiten, waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd bij Rijkswaterstaat (kanalenbeperkingengebied), conform artikel 6.17 lid 2 Bal.	We nemen de genoemde richtlijn, locaties en technische aandachtspunten mee als uitgangspunten voor verdere uitwerking. Genoemde dieptes, afstanden en constructieve voorwaarden worden nog niet als definitieve eisen vastgesteld. Eerst wordt samen met Rijkswaterstaat, ProRail en de betrokken waterbeheerder gecontroleerd welke actuele richtlijnen, kern- en beschermingszones en vergunningvoorwaarden gelden. In het plan-MER worden de kruisingen en de verschillen tussen alternatieven op hoofdlijnen beoordeeld. De definitieve boormethode, diepte, kruishoek, afstand tot bruggen, benodigde werkterreinen en constructieve maatregelen worden na de voorkeursbeslissing uitgewerkt op basis van bodemonderzoek en het ontwerp. De benodigde vergunningen worden opgenomen in het vergunningenregister.
---------------	-------------	---	---

2026-024330/5	Indiener 15	Een kruising onder de rijksweg, maar ook een tracé langs (parallel aan) de rijksweg (binnen het wegenbeperkingengebied van Rijkswaterstaat) is een melding- en informatieplichtige activiteit (op grond van artikel 8.20 t/m 8.22 Bal). Aandachtpunten: • Bij voorkeur een gestuurde boring. Voorkom open ontgravingen in of direct naast de rijbaan. • Hou rekening met de (de afstand tot) kunstwerken (viaducten, duikers). • Zorg dat afsluiters, inspectiepunten en andere voorzieningen buiten de verharding of bermen liggen. Onderhoud aan de leiding mag het verkeer op de rijksweg zo min mogelijk hinderen. Uiteraard is de zorgplicht (Omgevingswet en Bal hoofdstuk 6 en 8) te allen tijde van toepassing.	Bij kruisingen en ligging binnen het wegenbeperkingengebied worden de geldende meldings-, informatie- en vergunningplichten gevolgd. Uitgangspunt is een sleufloze kruising wanneer dit technisch, veilig en milieukundig passend is. Afsluiters, inspectiepunten en andere voorzieningen worden zo geplaatst dat beheer en onderhoud zo min mogelijk hinder veroorzaken voor het verkeer. De specifieke zorgplicht en actuele eisen van Rijkswaterstaat worden geborgd in ontwerp, werkplannen en beheerafspraken.
---------------	-------------	--	--

2026-024330/6	Indiener 15	Verder wijs ik nog op het volgende: (Een deel van) het tracé van de drinkwaterverbinding is gesitueerd op Staatgronden. Het Rijksvastgoedbedrijf regelt namens de Staat het privaatrechtelijk gebruik van eigendommen van de Staat. Ik wijs erop dat het Rijksvastgoedbedrijf (Rvb) aan een dergelijke privaatrechtelijke regeling nog nadere voorwaarden kan stellen, zoals het betalen van een (marktconforme) gebruiksvergoeding. Pas op het moment dat een privaatrechtelijke regeling is overeengekomen met het Rvb mag gebruik worden gemaakt van staatseigendom(men) ter uitvoering van de gemelde activiteit(en). Mogelijk zullen er in de privaatrechtelijke overeenkomst voorwaarden gesteld worden m.b.t. het beheer en onderhoud.	We erkennen dat voor het gebruik van Staatseigendom naast publiekrechtelijke toestemming ook privaatrechtelijke afspraken met het Rijksvastgoedbedrijf nodig kunnen zijn. Bij de verdere uitwerking, nadat de voorkeursbeslissingen zijn vastgesteld, wordt per locatie in beeld gebracht welke Staatseigendommen worden geraakt en welke toestemmingen en afspraken daarvoor nodig zijn. Waar het Rijksvastgoedbedrijf namens de Staat optreedt, zal er tijdig met het Rijksvastgoedbedrijf overlegd worden over de voorwaarden voor aanleg, ligging, beheer, onderhoud en bereikbaarheid van de drinkwaterleiding. Ook eventuele vergoedingen maken onderdeel uit van dit overleg. Er wordt pas gebruik gemaakt van Staatseigendom nadat de benodigde publiekrechtelijke toestemmingen en privaatrechtelijke afspraken zijn verkregen. De reactie wordt daarom meegenomen in het verdere grondzaken- en vergunningenproces.
2026-024695/1	Indiener 16	Het huidige beoordelingskader is voornamelijk thematisch ingericht en bevat relevante onderwerpen. Het is echter onvoldoende duidelijk hoe de verschillende criteria onderling worden gewogen. Het is bijvoorbeeld niet inzichtelijk of alle criteria even zwaar meewegen in de besluitvorming. Wij verzoeken u daarom in het MER een heldere beslis- en weegsystematiek op te nemen. Hierbij kan worden gedacht aan: • Het onderscheiden van "uitsluitcriteria" en "optimalisatiecriteria"; • Het expliciet maken van de weging per	In het MER worden milieueffecten in beeld gebracht. In het MER vindt geen onderlinge weging van effecten tussen verschillende beoordelingsaspecten plaats. Voor de voorkeursbeslissingen wordt een effectentabel integrale belangenafweging opgesteld. Daarin vindt afweging plaats tussen milieu-effecten, draagvlak, techniek, investeringskosten en toekomstvastheid. De effecten op ecologie worden in het MER beoordeeld onder het thema natuur.

		thema; • Het uitvoeren van een gevoeligheidsanalyse van de uitkomsten.	
2026-024695/2	Indiener 16	Het valt ons op dat de focus primair ligt op Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN), terwijl ecologisch waardevolle gebieden doorbuiten onderbelicht blijven. Wij verzoeken u daarom alle vormen van natuur en biodiversiteit in beschouwing te nemen, waaronder gebieden met agrarisch natuurbeheer, landschapselementen (zoals singels en beekdalen naast houtwollen) en natuur buiten de NNN, zoals ook door de natuurherstelwet vereist. Daarnaast vragen wij om expliciet aandacht te besteden aan het effect van de drinkwaterverbinding op versnippering, functionele leefgebieden van soorten, bestaande en toekomstige ecologische verbindingen (zoals genoemd in de Natura 2000 Natuurdoelanalyses van de provincie Overijssel) en bodem- en watersystemen.	In het MER besteden we aandacht aan de door u genoemde aspecten. Agrarisch natuurbeheer kan bijdragen aan de doelen van het NNN en Natura 2000 en wordt als zodanig meegenomen het MER. Natuurbeheertypen buiten het NNN en wezenlijke kenmerken en waarden van landschapselementen conform de Omgevingsverordening worden meegenomen in het MER. Daarnaast beschouwen we weidevogelgebieden, gebieden met een natuurfunctie die worden beschermd op grond van artikel 4.65 van de Omgevingsverordening en houtopstanden. Ook nemen we effecten op versnippering, functionele leefgebieden van soorten, bestaande en toekomstige ecologische verbindingen, zoals genoemd in de Natura 2000-natuurdoelanalyses van de provincie Overijssel, en bodem- en watersystemen mee in het MER.

2026-024695/3	Indiener 16	Wij vragen expliciet aandacht voor cultuurhistorische waarden en erfgoed, waaronder (rijks)monumenten, landgoederen en buitenplaatsen, historische laanstructuren en oude houtwallen. Deze elementen hebben vaak een hoge cultuurhistorische én ecologische waarde en kennen in veel gevallen een beschermde status. Wij constateren dat dergelijke waarden bij infrastructurele projecten van nutsbedrijven in de praktijk niet altijd volwaardig worden meegewogen. In de NRD lijken deze aspecten bovendien onderbelicht ten opzichte van beschermde natuurgebieden. Wij verzoeken u daarom om cultuurhistorie en erfgoed als volwaardig en afzonderlijk beoordelingsaspect in het MER op te nemen en gelijkwaardig te behandelen aan andere beschermde waarden. Dit vraagt om: • Een systematische inventarisatie van aanwezige erfgoedwaarden langs de tracéalternatieven; • Een expliciete beoordeling van effecten op structuren en ensembles (zoals landgoederen en historische landschappen), niet alleen op individuele objecten; • Het betrekken van de samenhang tussen erfgoed, landschap en ecologie. Daarnaast vragen wij om specifiek aandacht te besteden aan de effecten van aanlegwerkzaamheden, zoals bronbemaling, op cultuurhistorische elementen. Verlaging van de grondwaterstand kan negatieve gevolgen hebben voor bijvoorbeeld historische laanbeplanting en landgoedstructuren die afhankelijk zijn van stabiele hydrologische omstandigheden.	In het MER nemen we cultuurhistorie, waaronder erfgoed, als een volwaardig en zelfstandig beoordelingsaspect mee. Daarbij betrekken we onder andere rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, monumentale landgoederen, historische infrastructuur, landgoederen en buitenplaatsen, raatakkercomplexen, karrensporenzones en monumentale bomen. Wanneer dit aan de orde is, onderzoeken we ook de mogelijke effecten van aanlegwerkzaamheden, zoals bronbemaling, op cultuurhistorische elementen.
---------------	-------------	--	---

2026-024695/4	Indiener 16	Wij verzoeken u het landschappelijke hoofdpatroon (verkaveling, lijnen en structuren) als expliciet beoordelingscriterium op te nemen, bijvoorbeeld naar analogie van het MER 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens. Daarnaast vragen wij aandacht voor de kwaliteit van de landschappelijke inpassing van het drinkwatertracé. Wij verzoeken u inzichtelijk te maken in het MER waar win-win situaties mogelijk zijn om het project te benutten voor herstel en versterking van natuur, landschap, waterberging, klimaatadaptatie en biodiversiteit.	In het MER beoordelen we in welke mate het project leidt tot veranderingen in de gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde van het gebied. Daarbij onderzoeken we ook of maatregelen mogelijk zijn om effecten te voorkomen, te beperken of te compenseren. Bij deze beoordeling houden we rekening met de aard van het project. Het gaat om de aanleg van ondergrondse hoofdtransportleidingen voor drinkwater. Dit verschilt van bijvoorbeeld bovengrondse infrastructuur, zoals een hoogspanningsverbinding. Inpassing in het landschappelijk hoofdpatroon als bovengronds element is daarom voor dit project niet aan de orde. Het project is primair gericht op het realiseren van een drinkwaterverbinding. Daar waar dat tot negatieve effecten leidt, voorziet het project in mitigerende maatregelen om die effecten weg te nemen of te verminderen. Herstel en versterking van natuur, landschap, waterberging, klimaatadaptatie en biodiversiteit maken geen deel uit van dit project.
---------------	-------------	--	--

2026-024695/5	Indiener 16	Ten aanzien van de uitvoering vragen wij om duidelijkheid over de mogelijkheden voor herplant van beplanting boven en langs de leidingstrook. In hoeverre is het toegestaan om houtopstanden, laanbeplanting en andere landschapselementen na aanleg te herstellen? Wij verzoeken u de randvoorwaarden en beperkingen hierbij expliciet te maken en te bezien hoe herstel van landschappelijke structuren zo goed mogelijk kan worden geborgd. Wij verzoeken u ook inzichtelijk te maken in hoeverre bosontwikkeling, natuurlijke verjonging en het huidige natuurbeheer boven en langs leidingtracés ook op de lange termijn mogelijk blijven. Wordt er getoetst of bestaande beheertypen niet worden beperkt of gewijzigd door de aanleg van de drinkwaterverbinding?	In de huidige fase ligt de nadruk eerst op het voorkomen en beperken van effecten. In het plan-MER worden de tracéalternatieven onderzocht op hun gevolgen voor onder meer natuur, houtopstanden, landschap en bestaande beheer- en natuurwaarden. Deze effecten worden betrokken bij de vergelijking van de alternatieven en de keuze van het voorkeursalternatief. Na de voorkeursbeslissing wordt het gekozen tracé verder uitgewerkt. In het project-MER en het ontwerp wordt dan op locatieniveau bepaald welke effecten optreden en welke maatregelen nodig zijn voor inpassing, herstel en eventueel compensatie. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden voor herplant, behoud van landschappelijke structuren en voortzetting van natuurbeheer. De precieze randvoorwaarden voor beplanting, bosontwikkeling en beheer boven en langs de leidingstrook worden daarom pas in die latere fase vastgesteld, wanneer de ligging en technische uitwerking van de leiding voldoende concreet zijn.
---------------	-------------	---	--

2026-024695/6	Indiener 16	In het NRD wordt uitgegaan van een standaard werkstrook van 65 meter. Wij verzoeken u te onderzoeken of in kwetsbare gebieden maatwerk mogelijk is, bijvoorbeeld door toepassing van een smaller profiel. In de NRD wordt aangegeven dat in kwetsbare gebieden sleufloze technieken worden toegepast. Het is echter onduidelijk hoe "kwetsbare gebieden" worden gedefinieerd. Wij verzoeken u een brede en eenduidige definitie van "kwetsbare gebieden" te hanteren, inclusief hydrologisch gevoelige gebieden, gebieden met hoge landschappelijke kwaliteit en gebieden met beschermde soorten, ook buiten formele begrenzingen van Natura 2000 en NNN. Daarnaast verzoeken wij u een expliciet en toetsbaar afwegingskader op te nemen voor de toepassing van sleufloze technieken en andere mitigerende maatregelen. Tot slot verzoeken wij u om bij de effectbeoordeling niet uitsluitend te kijken naar directe graafschade, maar ook naar indirecte effecten van de aanleg, in het bijzonder door bronbemaling. Verlaging van de grondwaterstand kan negatieve effecten hebben op zowel natuurwaarden als cultuurhistorische elementen, zoals oude laanstructuren die afhankelijk zijn van stabiele grondwatercondities. Wij verzoeken u deze effecten expliciet en gebiedsspecifiek te onderzoeken en mee te wegen.	Met "kwetsbare gebieden" wordt bedoeld op gebieden die kwetsbaar zijn voor negatieve effecten op milieuaspecten zoals opgenomen in de NRD. De door u genoemde aspecten vallen daar ook onder. Bij constatering van negatieve effecten, worden in het MER mogelijke mitigerende maatregelen aangegeven. Dat zou kunnen bestaan uit toepassing van een smallere werkstrook (voor zover technisch mogelijk) of andere uitvoeringsmethoden. Daar waar dat geadviseerd wordt als mitigerende maatregel om negatieve effecten te verminderen wordt dat expliciet aangegeven, en zal dat als zodanig beoordeeld worden. Mogelijke indirecte effecten van aanleg van de drinkwaterverbindingen worden in het MER meegenomen. In het plan-MER worden mogelijke mitigerende maatregelen op hoofdlijnen uitgewerkt. Hiermee wordt de informatie en onderbouwing geboden die nodig is voor het maken van voorkeurskeuzes. In het project-MER vindt vervolgens een verdere uitwerking van deze maatregelen plaats.
2026-024695/7	Indiener 16	Wij verzoeken u om de externe werking van Natura 2000-gebieden expliciet te beschouwen en in het project-MER een worstcase AERIUS-berekening op te nemen.	In zowel het plan-MER als het project-MER voeren we AERIUS-berekeningen uit om de mogelijke stikstofdepositie als gevolg van het project in beeld te brengen. Daarmee maken we de mogelijke externe werking op Natura 2000-gebieden onderdeel van de mer-procedure.

2026-024695/8	Indiener 16	Wij bevelen aan om de effecten van grondverzet op bodemprofielen en hydrologie expliciet en gedetailleerd te onderzoeken, conform het eerder genoemde MER 380 kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens. Wij verzoeken u inzichtelijk te maken welke effecten er zijn van de drinkwaterleidingen op de bodem, met name op ondoordringbare lagen en daarmee op het hydrologisch systeem waar veel natuurgebieden van afhankelijk zijn.	In het MER onderzoeken we de effecten van de aanleg van de drinkwaterverbinding op bodem en grondwater. Daarbij betrekken we ook de mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden.
2026-024695/9	Indiener 16	Wij verzoeken u in het MER inzichtelijk te maken welke effecten de drinkwaterverbinding heeft op de regionale verdeling van drinkwaterwinningen. Kan de drinkwaterverbinding helpen om de spanningen tussen drinkwater en natuur verminderen? Leidt de verbinding bijvoorbeeld tot ontlasting van kwetsbare winningen, zoals Archemerberg en Manderveen?	We begrijpen de vraag of de verbinding kan bijdragen aan het verminderen van druk op kwetsbare winningen en natuur. De drinkwaterverbinding maakt het mogelijk om water flexibeler over Overijssel te verdelen. Daardoor ontstaat ruimte om lokale winningen minder zwaar te belasten wanneer voldoende water uit andere bronnen beschikbaar is. De verbinding leidt echter niet automatisch tot een lagere onttrekking bij een specifieke winning. Dat hangt af van de ontwikkeling van bronnen, de drinkwatervraag, vergunningen en toekomstige bestuurlijke keuzes binnen de Adaptieve Strategie Drinkwater Overijssel. In het plan-MER worden de milieueffecten van de tracéalternatieven onderzocht. De mogelijke bijdrage aan de regionale waterverdeling en het ontlasten van kwetsbare winningen wordt in de onderbouwing van het doel en de voorkeursbeslissingen beschreven. Besluiten over de inzet of afbouw van afzonderlijke winningen worden in de daarvoor bestemde trajecten genomen.

2026-024695/10	Indiener 16	Wij verzoeken u om naast varianten voor de drinkwaterverbinding ook reële alternatieven en aanvullende maatregelen volwaardig te onderzoeken, waaronder: • Vraagreductie, • Hergebruik van water, • Inzet van alternatieve bronnen, • Prijsinstrumenten (zoals stoffelprijzen). Daarnaast vragen wij of de drinkwaterverbinding met Gelderland wordt meegenomen als onderdeel van alternatieven.	Deze maatregelen maken deel uit van de bredere Adaptieve Strategie Drinkwater Overijssel. Zij worden parallel onderzocht en uitgevoerd, maar dragen niet bij aan het doel van dit project, namelijk het realiseren van de transportcapaciteit en uitwijkmogelijkheden die in het huidige netwerk ontbreken. Vraagreductie, hergebruik en nieuwe bronnen kunnen de omvang en inzet van waterstromen beïnvloeden, maar vervangen op zichzelf niet de benodigde verbinding tussen West- en Oost-Overijssel. De bestaande leiding vanuit Gelderland blijft beschikbaar als back-up voor calamiteiten en onderhoud. Zij heeft niet de ligging en structurele capaciteit om de regionale transportopgave van de noordelijke en zuidelijke verbinding over te nemen. In de besluitvorming wordt de actuele ontwikkeling van de andere ASD-maatregelen betrokken.
----------------	-------------	---	--

2026-024695/11	Indiener 16	In het licht van het rijks- en provinciaal beleid is het principe "water en bodem sturend" van groot belang. Wij verzoeken u inzichtelijk te maken hoe dit principe wordt toegepast bij de drinkwaterverbinding, bijvoorbeeld door het expliciet te vertalen naar tracékeuzes en beoordelingscriteria. Wij vragen daarbij expliciet aandacht voor: • Het vermijden van kwetsbare hydrologische systemen; • De robuustheid van varianten ten aanzien van bodemopbouw, grondwaterstromen en klimaatverandering.	We onderschrijven dat "water en bodem sturend" richtinggevend moeten zijn bij de tracéafweging. De NRD vertaalt dit al naar het beoordelingskader. Per alternatief worden onder meer grondwater, oppervlaktewater, bodemkwaliteit, bodemopbouw en draagkracht onderzocht. Ook worden effecten op natuur en landbouw door veranderingen in grondwater en bodem betrokken. Kwetsbare hydrologische systemen en gebieden met een hoge gevoeligheid voor zetting, bemaling of verdroging worden daarmee herkenbaar in de vergelijking. In het plan-MER wordt op basis van beschikbare gegevens beoordeeld welke alternatieven het watersysteem en de bodem het minst belasten. In het project-MER volgen locatiegerichte berekeningen en onderzoeken, waaronder bemalingsadvies en bodemonderzoek. Klimaatontwikkelingen worden betrokken bij de referentiesituatie en de beschikbare actuele gegevens. De gevraagde onderwerpen vallen binnen het bestaande beoordelingskader.
2026-024695/12	Indiener 16	Wij verzoeken u om cumulatieve effecten in samenhang met andere projecten en ontwikkelingen expliciet te beschouwen.	In de mer-procedure onderzoeken we, waar relevant, mogelijke cumulatieve effecten. Daarbij volgen we gedurende de procedure de voortgang van andere ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer tijdig relevante informatie beschikbaar komt over de locatie, planning en uitvoering van andere projecten, betrekken we deze informatie bij het onderzoek naar cumulatieve effecten.

2026-024695/13	Indiener 16	Tot slot verzoeken wij u om in het MER aandacht te besteden aan de langetermijneffecten van de drinkwaterverbinding. Denk hierbij aan de effecten van beheer, onderhoud en storingen op natuur, bodem en leefomgeving. In hoeverre leidt de sluiting van winningen in het oosten van Overijssel tot minder droogteschade voor landbouw en natuur?	In de mer-procedure hanteren we 2040 als toekomstjaar. Daarbij onderzoeken we zowel tijdelijke als blijvende effecten van de drinkwaterverbinding. In deze MER brengen we uitsluitend de milieueffecten van de drinkwaterverbinding in beeld. Het sluiten van drinkwaterwinningen maakt geen onderdeel uit van het project dat in dit MER wordt onderzocht.
2026-024713/1	Indiener 17	Binnen de twee tracégebieden bevinden zich niet alleen landbouwgronden, maar ook waardevolle natuur, karakteristieke landschappen en cultuurhistorisch erfgoed. Daarbij gaat het niet uitsluitend om Natura 2000-gebieden of het Natuurnetwerk Nederland, maar ook om andere natuurterreinen, landschapselementen zoals houtwallen, singels, historische laanbeplantingen, beekdalen, oude verkavelingsstructuren, landgoederen, historische erven en andere karakteristieke elementen die het landschap zijn identiteit geven. Veel van deze waarden zijn in de loop van generaties door particuliere grondeigenaren aangelegd, onderhouden en behouden. Wij verzoeken u daarom om deze waarden als volwaardig beoordelingsaspect op te nemen in het MER en niet uitsluitend uit te gaan van formeel beschermde gebieden. Wij vragen daarbij nadrukkelijk aandacht voor de samenhang tussen natuur, landschap, cultuurhistorie en agrarisch gebruik. Juist deze combinatie bepaalt de kwaliteit van het landschap en verdient een integrale beoordeling.	De door u genoemde aspecten en elementen nemen we mee in het MER. Ruimtelijke kwaliteit in de gebruiksfase vormt daarbij een expliciet beoordelingsaspect. We beoordelen in hoeverre blijvende veranderingen kunnen optreden in de gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde van het gebied. Deze beoordeling is specifiek gericht op de ondergrondse aanleg van hoofdtransportleidingen voor drinkwater.

2026-024713/2	Indiener 17	Wij stellen voor om samen met onze leden, landgoedeigenaren en betrokken grondeigenaren, een gezamenlijke inventarisatie uit te voeren van de aanwezige natuur-, landschaps-, cultuurhistorische en agrarische waarden binnen de onderzoeksgebieden. De lokale kennis van grondeigenaren vormt een waardevolle aanvulling op bestaande onderzoeken. Hierdoor kunnen kwetsbare locaties, historische structuren, hydrologische bijzonderheden en ecologische waarden al in een vroeg stadium worden betrokken bij de tracéafweging. Wij zien deze samenwerking als een concrete invulling van de participatie die in de NRD wordt beoogd.	We ondersteunen het gebruik van lokale kennis van landgoedeigenaren en grondeigenaren. Deze kennis kan helpen om natuur-, landschaps-, cultuurhistorische, hydrologische en agrarische waarden tijdig in beeld te brengen. Het participatieplan maakt daarbij onderscheid tussen doelgroepen en participatievormen. Professionele en maatschappelijke organisaties worden tijdens het onderzoek naar de alternatieven betrokken via overleggen en expertsessies. Overijssels Particulier Grondbezit kan vanuit zijn kennis en vertegenwoordigende rol aan deze expertsessies deelnemen. Individuele landgoederen en andere grondeigenaren worden in de plan-MER-fase betrokken via gebiedsgesprekken en de participatiekaart. In deze gesprekken kunnen zij lokale en perceelsgebonden kennis delen over onder meer natuur, landschap, cultuurhistorie, waterhuishouding, beheer en agrarisch gebruik. Naarmate het tracé concreter wordt, worden grondeigenaren gericht en intensiever betrokken. We leggen de ontvangen informatie vast in het participatieregister en koppelen deze, waar mogelijk, aan een locatie en aan de relevante tracéalternatieven. De informatie wordt betrokken bij het MER, het ontwerp en de afweging van de alternatieven. We koppelen terug hoe de ingebrachte kennis is gebruikt. De reactie past binnen de participatievormen die al in het participatieplan zijn opgenomen.
---------------	-------------	---	--

2026-024713/3	Indiener 17	Wij verzoeken u in het MER duidelijk inzicht te geven in de wijze waarop verschillende beoordelingscriteria worden gewogen. Voor grondeigenaren is het van belang dat transparant is waarom uiteindelijk voor een bepaald tracé wordt gekozen. Daarbij verzoeken wij om niet alleen de directe effecten van een tracé te beoordelen, maar ook de gevolgen voor landschappelijke kwaliteit, agrarische bedrijfsvoering, beheer, natuur en cultuurhistorie op de lange termijn. Ook vragen wij nadrukkelijk te onderzoeken of bundeling met bestaande infrastructuur, waar dit ruimtelijk verantwoord is, kan bijdragen aan het beperken van extra ruimtebeslag en aantasting van landschap en eigendommen.	In het MER worden milieueffecten in beeld gebracht. In het MER vindt geen onderlinge weging van effecten tussen verschillende beoordelingsaspecten plaats. Voor de voorkeursbeslissingen wordt een effectentabel integrale belangenafweging opgesteld. Daarin vindt afweging plaats tussen milieu-effecten, draagvlak, techniek, investeringskosten en toekomstvastheid. Mogelijke gevolgen voor de lange termijn worden in het MER meegenomen. Hierbij wordt ook gekeken naar landschappelijke kwaliteit, agrarisch gebruik, natuur en cultuurhistorie. Bundeling met bestaande infrastructuur, mogelijke beheerconflicten en cumulatie van ruimtebeslag blijven onderdeel van het ontwerpproces en daarbij behorende onderzoeken. Daar waar dat raakt aan beoordelingsaspecten in het MER, wordt het ook in het MER betrokken.
---------------	-------------	--	---

2026-024713/4	Indiener 17	In de NRD wordt uitgegaan van een werkstrook van 65 meter. Wij verzoeken u te onderzoeken waar in kwetsbare gebieden maatwerk mogelijk is, bijvoorbeeld door toepassing van een smallere werkstrook of andere uitvoeringsmethoden. Daarnaast verzoeken wij om vooraf duidelijk vast te leggen wanneer sleufloze technieken worden toegepast en hoe wordt bepaald welke gebieden als kwetsbaar worden aangemerkt. Naar onze mening zouden hieronder niet alleen beschermde natuurgebieden moeten vallen, maar ook gebieden met hoge landschappelijke kwaliteit, cultuurhistorische waarden, kwetsbare bodem- en watersystemen en karakteristieke landschapselementen.	Bij constatering van negatieve effecten (bijvoorbeeld op het gebied van landschappelijke kwaliteit, cultuurhistorische waarden, kwetsbare bodem- en watersystemen en karakteristieke landschapselementen), worden in het MER mogelijke mitigerende maatregelen aangegeven. Dat zou kunnen bestaan uit toepassing van een smallere werkstrook (voor zover technisch mogelijk) of andere uitvoeringsmethoden. In het plan-MER zal dat nog meer op hoofdlijnen zijn, gericht op het nemen van voorkeursbeslissingen. In het project-MER zal dat meer in detail zijn, gericht op het nemen van projectbesluiten. In het plan-MER en in het project-MER wordt verantwoord in welke gevallen en om welke redenen er sleufloze technieken worden toegepast. Daar waar dat geadviseerd wordt als mitigerende maatregel om negatieve effecten te verminderen wordt dat expliciet aangegeven, en zal dat als zodanig beoordeeld worden.
---------------	-------------	---	--

2026-024713/5	Indiener 17	Voor particuliere grondeigenaren is behoud van een goed functionerende bodem en een stabiel watersysteem essentieel. Wij verzoeken daarom om in het MER expliciet aandacht te besteden aan: • het behoud van bodemopbouw door bodemlagen zorgvuldig gescheiden te ontgraven en terug te brengen; • het voorkomen van verstoring van hydrologische systemen; • de effecten van bronbemaling en grondwaterverlaging op natuur, landbouw en cultuurhistorische elementen, zoals historische laanbeplantingen en landgoederen; • de langetermijneffecten van de leiding op beheer, onderhoud en gebruik van gronden. Daarnaast verzoeken wij om vooraf duidelijkheid te geven over de mogelijkheden voor herstel van houtwallen, laanbeplantingen en andere landschapselementen na aanleg van de leiding. Uitgangspunt zou moeten zijn dat bestaande landschappelijke en ecologische kwaliteiten zoveel mogelijk behouden blijven en waar nodig volledig worden hersteld.	In het MER worden de effecten van de drinkwaterverbinding op bodem en grondwater onderzocht. Bij constatering van negatieve effecten (tijdelijk en blijvend) worden in het MER mitigerende maatregelen opgenomen om negatieve effecten te verminderen of voorkomen. In de huidige fase ligt de nadruk eerst op het voorkomen en beperken van effecten. In het plan-MER worden de tracéalternatieven ook onderzocht op hun gevolgen voor onder meer natuur, houtopstanden, landschap en bestaande beheer- en natuurwaarden. Deze effecten worden betrokken bij de vergelijking van de alternatieven en de keuze van het voorkeursalternatief. Na de voorkeursbeslissing worden de gekozen tracés verder uitgewerkt. In het project-MER en het ontwerp wordt dan op locatieniveau bepaald welke effecten optreden en welke maatregelen nodig zijn voor inpassing, herstel en eventueel compensatie. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden voor herplant, behoud van landschappelijke structuren en voortzetting van natuurbeheer.
---------------	-------------	--	--

2026-024713/6	Indiener 17	Wij vinden het van groot belang dat niet alleen aandacht wordt besteed aan het vergoeden van schade, maar vooral aan het voorkomen daarvan. Wij stellen daarom voor om samen met de betrokken grondeigenaren al vóór de definitieve tracékeuze afspraken te maken over: • de optimale inpassing van het tracé; • de meest geschikte uitvoeringsmethode per locatie; • maatregelen om schade aan natuur, landschap, bodem, water en bedrijfsvoering zoveel mogelijk te voorkomen; • de wijze waarop eventuele tijdelijke en blijvende schade objectief wordt vastgesteld, gemonitord en afgehandeld. Een dergelijke gebiedsgerichte aanpak draagt niet alleen bij aan een betere ruimtelijke kwaliteit, maar vergroot ook het draagvlak voor het project.	We ondersteunen het uitgangspunt dat schade zoveel mogelijk moet worden voorkomen en beperkt. De kennis van grondeigenaren over bodem, water, natuur, landschap en bedrijfsvoering is daarbij van belang. Vóór de voorkeursbeslissingen voor het noordelijke- en zuidelijke tracé, wordt er door middel van thematafels samen met de grondgebonden sectoren besproken, welke waarden en belangen binnen de tracéalternatieven aanwezig zijn. Ook bespreken we mogelijke aandachtspunten voor de ligging en aanleg. Deze informatie wordt betrokken bij het MER, het ontwerp en de keuze van het voorkeursalternatief. In deze fase kunnen nog geen bindende perceelsgerichte afspraken worden gemaakt over de definitieve ligging, uitvoeringsmethode of schadevergoeding. De keuze van het voorkeursalternatief moet eerst plaatsvinden op basis van een integrale vergelijking van alle milieueffecten, technische aspecten en belangen. Ook is vóór die keuze nog niet bekend welke percelen daadwerkelijk nodig zijn. Wanneer de voorkeursalternatieven voldoende concreet is, start het individuele grondzakenproces. Dit gebeurt op basis van van zorgvuldig en voorspelbaar handelen en zakelijke afspraken met oog voor specifieke omstandigheden. In individuele overleggen worden vervolgens afspraken voorbereid over de ligging, werkstrook, aanlegmethode, bodemherstel, bereikbaarheid, drainage, monitoring, nazorg, gebruiksbeperkingen en schadeafhandeling. De reactie wordt betrokken bij de participatie-uitvoering en het grondzakenproces. Zij leidt niet tot het aangaan van individuele overeenkomsten vóór de voorkeursbeslissingen.
---------------	-------------	---	---

2026-026193/1	Indiener 18	De urgentieonderbouwing in de NRD rust vrijwel uitsluitend op het Deltares-rapport uit 2020 en op de WLOscenario's van het CPB/PBL uit 2006. Sindsdien zijn zowel de klimaatprojecties (KNMI'23) als de ruimtelijke en demografische scenario's ingrijpend herzien. Een mer-procedure die voor meerdere decennia de ruimtelijke inrichting vastlegt, dient te steunen op de meest actuele wetenschappelijke inzichten. Verzoek: De vraagprognoses en scenarioanalyse dienen te worden geactualiseerd op basis van KNMI'23-klimaatscenario's en de meest recente WLO-studie, vóór het plan-MER wordt opgesteld. De Commissie voor de mer wordt verzocht dit expliciet te benoemen in haar toetsingsadvies.	Het project Drinkwaterverbinding Overijssel is een langlopend project. Tijdens het project wordt per fase gewerkt met de op dat moment beschikbare informatie en waar mogelijk actuele inzichten over klimaat, bevolkingsontwikkeling en drinkwatervraag. De NRD bevat de onderbouwing van nut en noodzaak, beschrijft de studies en bestuurlijke keuzes die aan het voornemen ten grondslag liggen. Bij het opstellen van het plan-MER worden de meest actuele en bruikbare gegevens gebruikt voor de referentiesituatie en de effectbeoordeling. De Commissie voor de milieueffectrapportage adviseert onafhankelijk over de benodigde reikwijdte, het detailniveau en later over de kwaliteit en actualiteit van het MER. Deze werkwijze past binnen de vastgestelde NRD.
2026-026193/2	Indiener 18	De NRD sluit een nul-alternatief en een vraaggestuurd alternatief vooraf uit zonder daarvoor een onafhankelijke, kwantitatief onderbouwde toets te overleggen. Dit is strijdig met de vereisten van de Europese mer-richtlijn (Richtlijn 2011/92/EU, art. 5 lid 3 sub d) en de doorwerking daarvan in de Omgevingswet (afdeling 16.4). Het beschrijven van een nul-alternatief is niet een pleidooi voor niets doen, maar een wettelijk vereist referentiepunt dat de effecten van het voorgenomen project in perspectief plaatst. Eveneens ontbreekt een serieuze beoordeling van een vraagzijde-alternatief: actieve verbruiksreductie, industriële substitutie en hergebruik worden in één alinea afgedaan als onvoldoende, zonder kwantitatieve	In de NRD is onderbouwd waarom een nieuwe drinkwaterverbinding nodig is. In het plan-MER wordt deze onderbouwing op hoofdlijnen nader gekwantificeerd. Omdat het niet realiseren van een nieuwe drinkwaterverbinding op basis van deze onderbouwing geen optie is, maakt een nulalternatief geen onderdeel uit van deze mer-procedure. De in het plan-MER te beschouwen alternatieven zijn zodanig tot stand gekomen dat ze voorzien in de drinkwatervraag, dat is daarbij een randvoorwaarde geweest. Daarmee kunnen de alternatieven als 'vraagzijde-alternatieven' gezien worden.

		onderbouwing van de reductiepotentie. Verzoek: Het plan-MER dient een volwaardig nul-alternatief en minimaal één vraagzijde-alternatief te bevatten, conform de vereisten van Richtlijn 2011/92/EU en de Omgevingswet.	
2026-026193/3	Indiener 18	De NRD stelt dat veldonderzoek en AERIUS-berekeningen ten behoeve van Natura 2000-toetsing pas worden uitgevoerd in de project-MER fase — dat wil zeggen ná de voorkeursbeslissing. Dit is in strijd met de vereisten van artikel 6, lid 3 van de Habitatrichtlijn (92/43/EEG), dat voorschrijft dat een Passende Beoordeling wordt uitgevoerd vóórdat een plan of project dat significante effecten op een Natura 2000-gebied kan hebben, wordt goedgekeurd of vastgesteld. De voorkeursbeslissing is een wezenlijk besluitvormingsmoment dat de tracékeuze voor de project-MER feitelijk inperkt. Verzoek: Per tracéalternatief dient in het plan-MER minimaal een voortoets en een voorlopige habitattoets te worden uitgevoerd, zodat de Passende Beoordeling als informatie beschikbaar is bij de voorkeursbeslissing.	U geeft aan dat al in de plan-MER-fase onderzoek moet worden gedaan naar effecten op Natura 2000-gebieden. Dit maakt onderdeel uit van het plan-MER. Voor de aanlegfase voeren we AERIUS-berekeningen uit om de mogelijke stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in beeld te brengen. Daarnaast onderzoeken we voor het beoordelingsaspect Natura 2000 de mogelijke aantasting van natuurlijke kenmerken, waaronder habitattypen en leefgebieden van soorten, in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen. Ook onderzoeken we in hoeverre effecten, al dan niet met mitigerende maatregelen, naar verwachting kunnen worden voorkomen of beperkt.

2026-026193/4	Indiener 18	De NRD erkent meerdere malen dat de Twentse zandgronden hydrologisch kwetsbaar zijn en gevoelig voor verdroging. Desondanks wordt tijdelijke grondwaterstandverlaging door bronbemaling tijdens aanleg als standaardmethode gepresenteerd zonder dat de cumulatieve effecten kwantitatief worden uitgewerkt in het plan-MER. Grondwaterstandverlaging in gebieden met grondwaterafhankelijke natuur (GAN) kan leiden tot aantasting van beschermde habitattypen (Wet natuurbescherming, art. 2.7 jo. 2.8) en raakt daarmee aan de vergunningstelling onder de Omgevingswet. Verzoek: Per tracéalternatief dienen de cumulatieve effecten van bronbemaling op grondwaterafhankelijke natuur kwantitatief in beeld te worden gebracht als onderdeel van het plan-MER, inclusief mitigatiemaatregelen.	In het MER worden mogelijke effecten van bronbemaling voor Natura 2000 en NNN meegenomen. Dat gaat om effecten van specifiek dit project. Die worden afgezet tegen de referentiesituatie: de huidige situatie plus toekomstige autonome trends en ontwikkelingen. De huidige situatie en toekomstige autonome trends en ontwikkelingen worden in het MER beschreven. Daarmee wordt in het MER ingegaan op relevante autonome trends en ontwikkelingen op het vlak van grondwater die relevant kunnen zijn voor de effecten van dit project.
---------------	-------------	--	--

2026-026193/5	Indiener 18	Alle alternatieven in de mer zijn uitsluitend afgeleid uit het schetsontwerp van initiatiefnemer Vitens. Het zogeheten milieuvriendelijk alternatief (MVA) is niet onafhankelijk ontworpen, maar is een optimalisatie van de best scorende Vitens-variant. De afwegingsmatrix met weegfactoren is intern bij Vitens bepaald. Een onafhankelijke toetsing of aanvulling van de alternatieven-set is niet beschreven. Dit is onwenselijk in het kader van een zorgvuldig mer-proces waarbij het bevoegd gezag een onafhankelijke afweging moet kunnen maken. De weegfactoren in de afwegingstabel (o.a. weegfactor 10 voor Natura 2000, weegfactor 1 voor veiligheid en niet-gesprongen explosieven) zijn niet transparant gemotiveerd. Verzoek: De alternatieven-set en de afwegingsmatrix dienen te worden beoordeeld door een onafhankelijke partij. De weegfactoren dienen transparant te worden gemotiveerd en voor reactie beschikbaar te worden gesteld aan de betrokken bestuursorganen.	De provincie heeft, als bevoegd gezag, de NRD, waarin de te onderzoeken alternatieven zijn opgenomen, vastgesteld. De milieuvriendelijke alternatieven zijn, onder andere door afstemming met het bevoegd gezag, in de NRD opgenomen. Wij zijn daarmee van mening dat er een onafhankelijke toetsing van de alternatieven door het bevoegd gezag heeft plaatsgevonden. Met het ter inzage leggen van de NRD met daarin de onderbouwing bij de totstandkoming van de alternatieven, worden bestuursorganen actief bevraagd wat zij vinden van de reikwijdte van de te onderzoeken alternatieven, inclusief de totstandkoming daarvan. In het milieuvriendelijk alternatief zullen milieueffecten de bepalende factoren zijn, zodanig dat een vanuit milieu oogpunt redelijkerwijs zo optimaal mogelijk alternatief wordt verkregen. Met als randvoorwaarde dat de vaststaande knooppunten worden aangedaan. De totstandkoming van het milieuvriendelijk alternatief wordt in het plan-MER verantwoord. In het plan-MER wordt een aanvullende verantwoording opgenomen over de totstandkoming van de alternatieven. Dat wordt getoetst door de Commissie mer.
---------------	-------------	---	--

2026-026193/6	Indiener 18	Grondeigenaren langs de beoogde tracés worden pas in de project-MER fase betrokken via keukentafelgesprekken — ná de voorkeursbeslissing. In de plan-MER fase worden zij uitsluitend via inloopbijeenkomsten geïnformeerd. Dit biedt geen aantoonbare mogelijkheid om tracéspecifieke kennis van grondeigenaren te laten meewegen in de tracékeuze. Een zorgvuldige participatieprocedure in de zin van artikel 10.2 van de Omgevingswet vereist dat participatie plaatsvindt op een moment dat de inbreng nog daadwerkelijk van invloed kan zijn op de besluitvorming. Verzoek: Grondeigenaren langs de schetsontwerp-tracés worden actief en tracéspecifiek geïnformeerd en geconsulteerd in de plan-MER fase. Hun inbreng wordt aantoonbaar gewogen en teruggekoppeld vóór de voorkeursbeslissing.	De veronderstelling dat grondeigenaren in de plan-MER-fase alleen via inloopbijeenkomsten worden geïnformeerd, sluit niet aan bij het participatieplan. Het participatieplan vermeldt dat zij vóór de voorkeursbeslissing actief worden betrokken wanneer alternatieven worden onderzocht, onder andere via gebiedsgesprekken, digitale consultatie en reacties op het concept-voorkeursalternatief. De keukentafelgesprekken na de voorkeursbeslissing zijn een intensivering voor de meer perceelsgerichte uitwerking. Grondeigenaren van percelen binnen of direct langs de onderzochte alternatieven worden, voor zover gegevens en fase dat toelaten, gericht uitgenodigd voor gebiedsgesprekken. De gesprekken worden gevoerd met actuele kaarten. De inbreng wordt in het participatieregister vastgelegd, gekoppeld aan MER, meegenomen in de integrale afweging en ontwerp en vóór de voorkeursbeslissing teruggekoppeld.
---------------	-------------	--	--

2026-026193/7	Indiener 18	De NRD presenteert het stopzetten van drinkwaterlevering vanuit Duitsland (aflopende contracten per 2028, locaties Getelo en Nordhorn) en de afbouw vanuit Gelderland als vaststaande feiten die de urgentie van het project mede bepalen. Er ontbreekt echter documentatie over de stand van onderhandeling over eventuele contractverlenging, alternatieve importarrangementen of overbruggingsmaatregelen. Een aanname die de urgentiebepaling van het project voor een substantieel deel draagt, dient expliciet te worden onderbouwd of als bandbreedte in de scenarioanalyse te worden opgenomen. Verzoek: De NRD en het plan-MER beschrijven expliciet welke stappen zijn gezet ten aanzien van contractverlenging en alternatieve importopties, dan wel nemen de onzekerheid hieromtrent op als gevoeligheidsvariabele in de scenarioanalyse.	Het aflopen van de huidige contracten voor levering uit Duitsland in 2028 volgt uit de geldende overeenkomsten. De NRD gaat daarnaast uit van de bestaande bestuurlijke afspraken over de afbouw van de structurele levering vanuit Gelderland. Gesprekken over eventuele verlenging of andere arrangementen kunnen nog tot nieuwe besluiten leiden, maar de NRD kan daarop niet vooruitlopen. De noodzaak van de Drinkwaterverbinding berust niet alleen op het wegvallen van deze leveringen. Ook de ongelijke verdeling van bronnen en vraag, de beperkte transportcapaciteit, de kwetsbaarheid bij storingen en onderhoud en de druk op bestaande winningen zijn bepalend. Een eventuele tijdelijke verlenging verandert daarom niet zonder meer de structurele transportopgave. Bij het plan-MER en de voorkeursbeslissingen wordt de actuele stand van de externe leveringen beschreven. Wanneer vóór de besluitvorming een materiële wijziging optreedt, wordt de betekenis daarvan voor capaciteit en planning beoordeeld.
2026-026193/8	Indiener 18	Indiener verzoekt de Commissie voor de mer om bovenstaande punten te betrekken bij haar toetsingsadvies op de NRD, in het bijzonder: • De noodzaak van actualisatie van de vraagprognoses (punt 1); • Het ontbreken van een nul-alternatief en een vraagzijde-alternatief (punt 2); • De timing van de Passende Beoordeling in relatie tot de voorkeursbeslissing (punt 3). Een zorgvuldige mer-procedure is in het belang van alle betrokken partijen: initiatiefnemer, bevoegd gezag, de inwoners van Overijssel en de natuur in het gebied. Deze zienswijze is	We hebben uw zienswijze toegezonden aan de Commissie mer om mee te wegen in hun advisering. Het advies van de Commissie mer kunt u vinden in deze reactienota.

ingediend in de geest van een constructieve
bijdrage aan dat proces.

3. Adviespartners en Commissie mer

3.1. Adviespartners

Conform de Omgevingswet zijn de wettelijke adviespartners om advies gevraagd. Het gaat hierbij om het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en de Rijksdienst voor cultureel erfgoed (RCE) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Zij hebben geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

3.2. Commissie mer

De Commissie mer is een onafhankelijke commissie die advies geeft over milieueffectrapporten (MER). Alle adviezen van de Commissie zijn openbaar. De Commissie zet zich ervoor in dat overheden goed geïnformeerde en zorgvuldig onderbouwde besluiten kunnen nemen, waarbij de leefomgeving een volwaardige rol speelt.

De provincie heeft de Commissie mer gevraagd om advies uit te brengen over de NRD. Op 4 september 2026 heeft de Commissie mer een advies uitgebracht (zie bijlage 1). Bij dit advies heeft de Commissie ook de ingediende reacties meegenomen.

De Commissie waardeert dat de provincie ervoor kiest om voor de besluiten over de drinkwaterverbinding een MER op te stellen, ongeacht de vraag of dat juridisch verplicht is. Daarnaast ziet de Commissie dat de NRD al op een groot aantal punten helder aangeeft hoe het onderzoek wordt uitgevoerd. Wel adviseert ze om in het MER te focussen op de belangrijkste verschillen tussen de routes wat betreft natuur, bodem, water en archeologie. En om te onderzoeken of de milieuknelpunten op specifieke locaties in de provincie op te lossen zijn met bijvoorbeeld een milieuvriendelijke manier van graven, of door de verbinding om kwetsbare locaties heen te leggen.

De Commissie mer onderschrijft in principe de noodzaak van dit project voor het veiligstellen van de drinkwatervoorziening in de toekomst. Maar ze adviseert wel om deze noodzaak aanvullend kwantitatief te maken. Maak zo duidelijk dat het project een onmisbaar onderdeel is van de drinkwatervoorziening van de toekomst, adviseert de Commissie.

Het advies van de Commissie mer wordt betrokken bij het verdere verloop van de mer- en projectprocedure.

Bijlage 1 Advies Commissie mer

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Drinkwaterverbinding Overijssel

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

1 Advies voor de inhoud van het MER

Drinkwaterbedrijf Vitens wil twee nieuwe drinkwaterverbindingen aanleggen in de provincie Overijssel. In het westen van de provincie is nu relatief veel drinkwater beschikbaar, terwijl in het oosten een tekort is. Het plan is om met twee ondergrondse pijpleidingen, met een lengte van ongeveer 90 kilometer, drinkwater te transporteren van het westen naar het oosten. Voor de besluiten hierover wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De provincie Overijssel heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: de Commissie) gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Toelichting op reikwijdte onderzoek en besluitvorming

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau¹ (NRD) staat dat eerst een plan-MER wordt opgesteld en daarna een project-MER. In het plan-MER worden de verschillende tracéopties onderzocht zoals voorgesteld door Vitens (zie figuur 1). Het gaat om twee alternatieven voor een noordelijk tracé en twee voor een zuidelijk tracé. Ook stelt de NRD voor om afzonderlijk een milieuvriendelijker alternatief voor ieder tracé in beeld te brengen. Vervolgens neemt de provincie Overijssel per tracé voorkeursbeslissingen voor het voorkeursalternatief (VKA).

Na de voorkeursbeslissing worden in een project-MER de VKA's voor het noordelijke en zuidelijke tracé in meer detail onderzocht. De definitieve tracés worden vastgelegd in een provinciaal projectbesluit. De NRD is opgesteld als onderzoeksopzet voor zowel het plan-MER als het project-MER en wordt, na afronding van het plan-MER, zo nodig nog aangevuld.

Advies Commissie uitsluitend over plan-MER

Dit advies van de Commissie gaat uitsluitend over de inhoud van het plan-MER. De inhoud van het project-MER is sterk afhankelijk van de uitkomsten van het plan-MER (zoals de milieu-aandachtspunten die uit het plan-MER volgen en de leemten in kennis), de inhoud van de voorkeursbeslissingen en de beoogde inhoud van het projectbesluit. Specifieke adviezen over bijvoorbeeld het alternatievenonderzoek en de effectbeoordeling in het project-MER zijn daardoor nu nog niet mogelijk.

Essentiële informatie voor het MER

Het MER moet voldoen aan de inhoudsvereisten voor een plan-MER.² De Commissie ziet dat de NRD al op een groot aantal punten helder aangeeft hoe het onderzoek wordt uitgevoerd. Ze waardeert dat de provincie ervoor kiest om voor de besluiten over de drinkwaterverbinding een MER op te stellen, ongeacht de vraag of dat juridisch verplicht is.

De Commissie stelt op onderdelen een andere, efficiëntere aanpak voor dan de NRD. Het doel van het plan-MER is het kunnen meewegen van het milieubelang bij het kiezen van twee VKA's. Ze adviseert om het onderzoek op de volgende punten aan te passen:

- **Breng milieuvriendelijke opties binnen de alternatieven in beeld.** Een afzonderlijk onderzoek naar een meest milieuvriendelijk alternatief is waarschijnlijk niet nodig. De Commissie adviseert om milieuvriendelijke opties in beeld te brengen door te zoeken

¹ Haskoning, 12 mei 2026. *Drinkwaterverbinding Overijssel – Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de mer-procedure.*

² Deze zijn opgenomen in het Omgevingsbesluit, artikel 11.3.

naar optimalisaties van de alternatieven van Vitens zélf en via een breed beeld van maatregelen die milieueffecten beperken, binnen en buiten de 250 meter-zone.

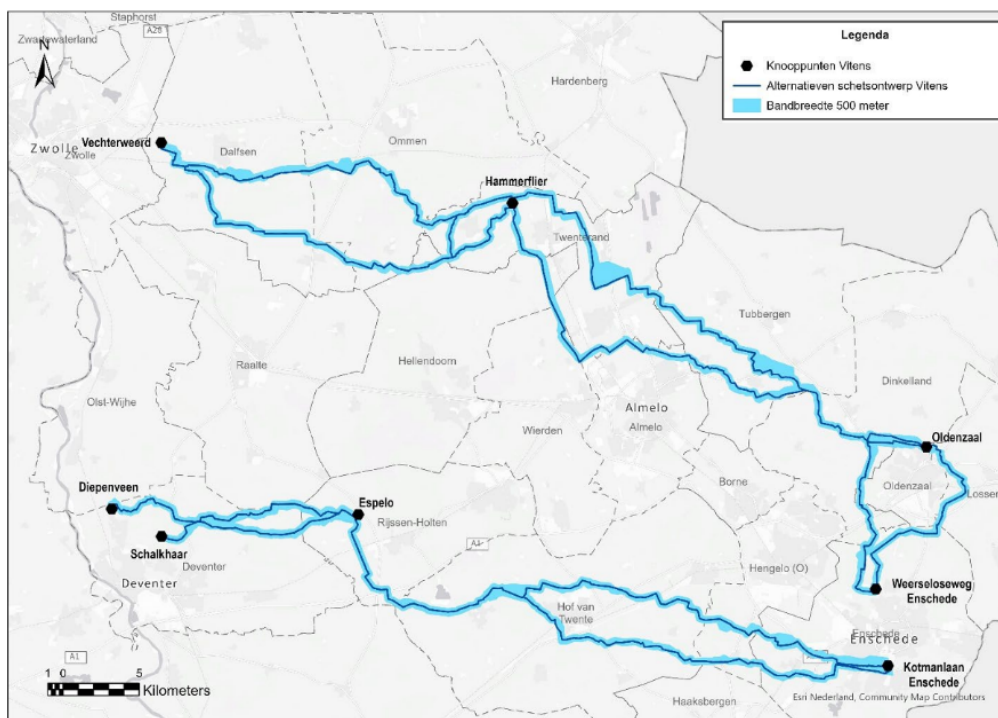
- **Focus in effectbeoordeling op de milieuvergelijking tussen alternatieven en locatie-specifieke knelpunten.** De Commissie ziet mogelijkheden om in de effectbeoordeling een verschil in focus en detailniveau aan te brengen tussen milieuthema's. Focus op thema's die tussen de alternatieven verschillen, zoals natuur, bodem, water en archeologie. Leg de nadruk op locaties waar aanzienlijke milieueffecten worden verwacht. Andere milieueffecten kunnen kwalitatief en op hoofdlijnen in beeld worden gebracht.

Bij beide onderdelen is belangrijk dat het onderzoek goed te volgen is, op inhoud en proces.

In aanvulling op de NRD beschouwt de Commissie de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat het MER voor het meewegen van het milieubelang bij de voorkeursbeslissingen over de nieuwe drinkwaterwinningen ook de onderstaande informatie moet bevatten:

- **Beleidskader.** Neem een actueel en compleet overzicht van relevante wet- en regelgeving en beleid op, inclusief de randvoorwaarden die daaruit volgen voor dit project.
- **Nut, noodzaak en afbakening.** In de NRD staat een beschouwende, kwalitatieve, onderbouwing van nut en noodzaak van het project voor het veiligstellen van de toekomstige drinkwatervoorziening. Geef kwantitatief inzicht hierin. In eerdere adviezen aan de provincie signaleerde de Commissie daarnaast dat een beeld van beleidsopties en de totale milieueffecten van de toekomstige drinkwaterstrategie nog ontbrak. Dit advies blijft staan. Beschrijf daarom in welk besluitvormingstraject dit wordt uitgewerkt.
- **Onderbouwing alternatieven en VKA's.** Beschrijf in het MER op hoofdlijnen hoe Vitens tot de alternatieven gekomen is. Gebruik hierbij actuele informatie over milieueffecten, waaronder in ieder geval de archeologische verwachtingen op basis van gemeentelijke verwachtingenkaarten. Geef helder inzicht in de milieueffecten van de VKA's.
- **Samenvatting van het MER.** Dit onderdeel verdient bijzondere aandacht. Besluitvormers en insprekers lezen vooral de samenvatting. Deze moet als zelfstandig document begrijpelijk en een goede afspiegeling zijn van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de NRD. Ze herhaalt slechts punten die al in de NRD aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Figuur 1 Voorstel Vitens voor alternatieven voor de nieuwe drinkwaterverbinding (Bron: NRD).

Aanleiding MER

Drinkwaterbedrijf Vitens wil rekening houden met te verwachten ontwikkelingen in de vraag naar drinkwater en in de beschikbaarheid van drinkwaterbronnen voor de bevoorrading van het Oosten van provincie Overijssel. Daarom heeft het besloten om een nieuwe drinkwaterverbinding aan te leggen die knooppunten in het oosten en in het westen van de provincie met elkaar verbindt. Deze zal bestaan uit twee ondergrondse pijpleidingen: één aan de noordzijde en één aan de zuidzijde.

Om de ontwikkeling van de drinkwaterverbinding toe te staan worden twee projectbesluiten genomen (voor elke pijpleiding een), met daaraan voorafgaand twee voorkeursbeslissingen³. Om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij de plan- en besluitvorming wordt ter voorbereiding van de voorkeursbeslissingen een plan-MER opgesteld en daarna voor de projectbesluiten een project-MER. Dit advies van de Commissie gaat, zoals toegelicht, alleen over het plan-MER. De NRD vermeldt dat de Commissie in de toekomst ook om advies gevraagd zal worden bij het plan-MER zelf en het project-MER.

Startgesprek

Op 9 juli 2026 heeft de Commissie met vertegenwoordigers van de provincie en Vitens gesproken. De provincie en Vitens hebben hierbij een nadere toelichting gegeven op het project en de NRD.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van Overijssel – besluit over de voorkeursbeslissingen voor de drinkwaterverbinding.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 4051 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

³ In de kennisgeving voornemen (12 mei 2026) is daartoe door Gedeputeerde Staten van Overijssel besloten, zie [deze link](#).

2 Beleidskader, nut en noodzaak en besluiten

2.1 Beleidskader

In het MER moet staan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant zijn voor de drinkwaterverbinding en of het project kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. De NRD noemt bijvoorbeeld de Beleidsnota Drinkwater 2021–2026, de Adaptieve strategie drinkwater (ASD) en de herijking van de ASD. De Commissie merkt op dat bijvoorbeeld ook het Nationaal Programma Bodem, Ondergrond en Grondwater (in ontwikkeling), het Nationaal Water Programma, en de omgevingsvisie en het Regionaal Waterprogramma (RWP) van Overijssel relevant zijn. Uit Europese wetgeving volgen randvoorwaarden, zoals de Vogel- en de Habitatrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Drinkwaterrichtlijn, en regelgeving over het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Breng ook relevant gemeentelijk beleid in beeld.

2.2 Nut en noodzaak en afbakening MER

Nut en noodzaak aannemelijk, maar niet kwantitatief uitgewerkt

De NRD beschrijft nut en noodzaak van de nieuwe drinkwaterverbinding. De Commissie begrijpt de aanleiding en de urgentie van de drinkwaterverbinding van west naar oost om de regio Twente van voldoende drinkwater te kunnen blijven voorzien.⁴ Voor de Commissie is aannemelijk dat deze verbinding in de toekomstige drinkwaterstrategie een zinvolle en wellicht essentiële rol zal spelen om het oosten van de provincie structureel van voldoende drinkbaar leidingwater te voorzien.⁵ In de NRD is een beschouwende, kwalitatieve, onderbouwing van nut en noodzaak voor de aanleg van deze drinkwaterleiding gegeven. Een kwantitatieve onderbouwing op basis van actuele informatie geeft meer duidelijkheid dan de verwijzingen naar de Adaptieve Strategie Drinkwater (ASD) die nu in de NRD staan.⁶ Ook draagt dat bij aan de zelfstandige leesbaarheid van het MER.

Breng hiertoe voor het verzorgingsgebied Twente de drinkwatervraag (huidige vraag, verwachte groei en vereiste reserve) en de drinkwaterbronnen (drinkwaterwinningen in Twente, leveringen vanuit Gelderland en Duitsland en de verwachte toekomstige ontwikkelingen hierin) voor het zichtjaar 2040 in beeld. Hieruit volgt het tekort aan drinkwatercapaciteit in Twente en daarmee de beoogde totaalcapaciteit van de verbindingen. Breng ook in beeld welke bestaande drinkwaterwinningen in West-Overijssel deze capaciteit gezamenlijk kunnen leveren binnen de vigerende vergunningen of dat hiervoor uitbreidingen van vergunningen of nieuwe drinkwaterwinningen nodig zijn. Nut en noodzaak zijn immers ook afhankelijk van de vraag of er voldoende drinkwater voor transport beschikbaar is.

⁴ Uit de beschikbare informatie blijkt dat de leveringszekerheid van drinkwater in de oostelijke delen van Overijssel onder druk staat en dat binnen afzienbare tijd maatregelen nodig zijn om ook in de toekomst voldoende drinkwater beschikbaar te hebben. Zie hiervoor het Regionaal Waterprogramma van Overijssel en de Adaptieve Strategie Drinkwater (Deltares).

⁵ Dit in tegenstelling tot een aantal insprekers dat in zienswijzen pleit voor een breder milieuonderzoek.

⁶ Meerdere zienswijzen vragen hier ook om.

Strategische vragen drinkwatervoorziening in Overijssel nog niet beantwoord

De Commissie adviseerde de provincie Overijssel bij de Drinkwaterwinning Salland Diep en het RWP om een brede en strategische afweging te maken over de wijze waarop de toekomstige drinkwatervraag wordt ingevuld, zowel qua infrastructuur als qua bronnen.⁷ De provincie heeft dit, voor zover de Commissie weet, nog niet integraal afgewogen en hierover nog geen besluiten genomen.⁸ Niet kenbaar is hoe het milieubelang tot nu toe, onder andere binnen het samenwerkingstraject ASD, een rol heeft gespeeld bij afwegingen over de toekomstige drinkwaterstrategie. Volgens de NRD zijn deze afwegingen en besluiten ook niet aan de orde in dit traject.

Omdat nut en noodzaak van de nieuwe drinkwaterverbinding aannemelijk zijn (mits dit kwantitatief wordt onderbouwd, zie de vorige paragraaf), begrijpt de Commissie de gekozen afbakening. Voor de navolgbaarheid adviseert ze om te beschrijven in welk traject en met welk besluit⁹ de provincie inzicht zal geven in (beleidsopties voor) de toekomstige drinkwaterstrategie, en de cumulatieve milieugevolgen van de totale drinkwatervoorziening.

2.3 Fasering, te nemen besluiten en te doorlopen procedures

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor een voorkeursbeslissing (plan-MER) en een projectbesluit (project-MER). De NRD stelt dat dit één procedure is in verschillende fasen. Dat zou kunnen betekenen dat uiteindelijk pas bij de terinzagelegging van het project-MER adviezen en zienswijzen op het eerder uitgevoerde plan-MER mogelijk zijn, zoals bij andere gefaseerde procedures soms het geval is. Het is belangrijk dat voor insprekers en adviseurs duidelijk is welke afwegingen in welke fase aan de orde zijn, zodat zij reacties kunnen geven die passen bij de betreffende fase.¹⁰ Licht daarom toe hoe deze procedure zich verhoudt tot de te nemen besluiten. Geef aan welke afwegingen in welke fase aan de orde zijn en wanneer zienswijzen mogelijk zijn.

3 Alternatieven en voorkeursalternatief

3.1 Alternatieven

De NRD beschrijft hoe Vitens tot de afbakening van de mogelijke noordelijke en zuidelijke tracés met een maximale werkstrookbreedte van 65 meter is gekomen voor het plan-MER. In hoofdstuk 3 van de NRD staat welke keuzes al gemaakt zijn. In paragraaf 3.4 staat hoe Vitens via een schetsontwerp tot de twee alternatieven per tracé is gekomen die zijn weergegeven in

⁷ Zie de twee adviezen van de Commissie over de Drinkwaterwinning Salland Diep (projectnummer 3703) en het toetsingsadvies over het omgevingseffectrapport bij de nieuwe omgevingsvisie van Overijssel en het Regionaal Waterprogramma (projectnummer 3517) via de website [Adviezen – Commissie mer](#).

⁸ Het gaat dan over de vraag welke rol verschillende drinkwaterbronnen in de toekomst zullen vervullen, waar drinkwaterwinning op lange termijn plaatsvindt en welke rol drinkwaterverbindingen, zoals uit de hier voorliggende NRD hebben om te komen tot een toekomstbestendige drinkwatervoorziening binnen de provincie.

⁹ Zoals een addendum op of herziening van het RWP.

¹⁰ Een inspreker wijst hier ook op in een zienswijze.

figuur 1 van dit advies. In bijlagen A1 en A2 van de NRD is dit proces deels nader toegelicht. Ook stelt de NRD dat in aanvulling hierop een milieuvriendelijk alternatief wordt onderzocht.

Onderbouwing alternatieven

De Commissie adviseert om in het MER een heldere toelichting op te nemen van de wijze waarop Vitens tot de alternatieven is gekomen. De beschreven trechtering in de NRD lijkt logisch. Zo zijn de basisuitgangspunten voor de verbindingen navolgbaar: het feit dat de leidingen van west naar oost lopen (par. 3.1 van de NRD), dat het gaat om twee verbindingen (par. 3.2 NRD) en dat de tracés langs bestaande knooppunten¹¹ lopen (par. 3.3 NRD).

In de NRD ontbreekt nog op twee punten informatie om definitief vast te stellen of de realistische, meest onderscheidende en meest zinvolle alternatieven in beeld zijn:

- **Onderbouwing en navolgbaarheid.** Zorg dat in het MER (op hoofdlijnen) beter te volgen is hoe Vitens tot de beschreven alternatieven is gekomen.¹² In de bijlagen van de NRD staat dat experts bij de totstandkoming van de alternatieven een mix van criteria hebben gebruikt: milieu, (uitvoerings-)technisch en financieel, die daarna nog eens onderling zijn gewogen. Hiermee zijn scores toegekend aan zes potentiële routes per deeltraject (noord en zuid). Beschrijf in algemene zin de wijze waarop de scores tot stand zijn gekomen. En beschrijf hoe van de zes varianten tot twee alternatieven is gekomen. Neem daarnaast in het MER heldere kaarten op met de gebieden die Vitens wil gebruiken of vermijden en de onderbouwing daarvan.
- **Actuele milieu-informatie, waaronder archeologie.** Om te voorkomen dat de alternatieven uiteindelijk niet- of lastig mitigeerbare milieueffecten veroorzaken, is het belangrijk om al bij de afbakening van de alternatieven actuele milieu-informatie te betrekken. Motiveer daarom dat de alternatieven zijn samengesteld op basis van actuele milieu-informatie. Specifiek signaleert de Commissie op basis van de NRD dat de informatie over archeologie verouderd is. De NRD baseert de optimale ligging vanuit archeologie op de Archeologische monumentenkaart (WFS 2014) en de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden 2008. Gemeentelijke archeologische verwachtings- en waardenkaarten geven actuelere en meer locatie-specifieke informatie.¹³ Beoordeel daarom in hoeverre de meest optimale ligging gebaseerd op de gemeentelijke kaarten afwijkt van de voor het schetsontwerp gebruikte kaarten en stel de voorgestelde alternatieven hier zo nodig op bij. Houd hierbij ook rekening met middelhoge archeologische verwachtingswaarden.

Milieuvriendelijk alternatief in plan-MER

De NRD stelt dat in het MER 'voor het noordelijke en het zuidelijke tracé aanvullend elk een milieuvriendelijk alternatief beoordeeld' wordt. Hiervoor wordt 'het alternatief dat in het plan-MER het meest gunstig scoort op milieuaspecten, zodanig geoptimaliseerd dat negatieve milieueffecten zoveel als redelijkerwijs mogelijk worden weggenomen.'¹⁴ De Commissie begrijpt dat dit leidt tot een volwaardig, afzonderlijk milieuvriendelijk alternatief voor ieder tracé in het MER. Deze alternatieven worden dan vergeleken met die van Vitens.

¹¹ De NRD omschrijft dit als 'locaties in het netwerk waar een nieuwe hoofdverbinding noodzakelijkerwijs langs moet lopen, omdat ze hydraulisch, operationeel, ruimtelijk en strategisch de logische punten vormen om drinkwater te verzamelen, te verdelen of af te leveren'.

¹² Een aantal zienswijzen pleit hier ook voor.

¹³ Meerdere zienswijzen wijzen ook op het belang van het betrekken van actuele en locatie-specifieke informatie op dit punt.

¹⁴ Zie pagina 20 van de NRD.

De Commissie waardeert de keuze om te zoeken naar een milieuvriendelijk alternatief¹⁵, maar stelt deels een andere aanpak voor. Ze verwacht dat aanzienlijke milieueffecten binnen de alternatieven van Vitens vrijwel volledig voorkomen kunnen worden via optimalisaties en mitigerende maatregelen binnen en buiten de 250 meter-zone.¹⁶ Als dat zo is, dan kan het plan-MER daarop focussen en zo toewerken naar de meest milieuvriendelijke routes inclusief milieuvriendelijke uitvoeringswijzen ('ontwerpend onderzoek'). Als bijvoorbeeld blijkt dat er op bepaalde locaties of tracédelen geen optimalisaties of mitigerende maatregelen mogelijk zijn om aanzienlijke milieueffecten te voorkomen, dan kan specifiek daar wellicht beter naar gedeeltelijke aanpassingen van tracés worden gezocht. De Commissie verwacht dat op die manier de meest milieuvriendelijke routes en uitvoering in beeld komen.

Deze aanpak zal waarschijnlijk minder milieuonderzoek vragen dan het afzonderlijk beoordelen van een milieuvriendelijk alternatief per tracé en het vergelijken met de andere alternatieven. Zorg wel dat dit proces in dat geval goed te volgen is in het MER. Het is ook essentieel om het onderzoek naar optimalisaties niet te beperken tot de opties binnen 250 meter aan weerszijden van de transportassen.

3.2 Voorkeursalternatieven

Maak helder op basis van welke criteria de VKA's voor het noordelijke en zuidelijke tracé gekozen gaan worden. Beide VKA's worden samengesteld uit verschillende (milieuvriendelijke) tracé-alternatieven in combinatie met keuzes over uitvoeringswijze en mitigerende maatregelen. De Commissie adviseert om voor beide VKA's een samenvattende tabel op te nemen met de milieueffecten, zodat deze expliciet in beeld zijn gebracht als basis voor het te nemen besluit (voorkeursbeslissing).

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Effectbeoordeling algemeen

In de NRD ontbreken beschrijvingen en duidelijk kaartmateriaal van de ligging van de voorgestelde alternatieven ten opzichte van gevoelige gebieden en milieuthema's, zoals natuurgebieden, de opbouw van het bodem- en watersysteem en archeologisch waardevolle gebieden. De Commissie kan daardoor in dit advies niet goed ingaan op (locatie-)specifieke milieu-aandachtspunten.

¹⁵ Dit kan ook tegemoetkomen aan zorgen van omwonenden en andere organisaties die in de zienswijzen pleiten voor een zoektocht naar manieren om gevoelige gebieden of bepaalde functies te ontzien.

¹⁶ Volgens paragraaf 4.1 van de NRD gaat het om een leiding met een diameter van ongeveer 0,5 meter, waarbij de onderzijde ligt op een diepte van ongeveer 1,5 meter beneden maaiveld. De bodemopbouw is overwegend zandig en na ontgraving wordt hetzelfde materiaal in de sleuf teruggezet. Ook als bij de open ontgraving scheidende lagen worden doorsneden, kan dat in de uitvoering goed hersteld worden. Bij de definitieve beoordeling is het betrekken van actuele informatie over archeologische verwachtingswaarden essentieel, om de ontgravingsdiepte en de verwachte diepteligging van archeologische waarden tegen elkaar af te kunnen zetten.

Tegelijkertijd beschreef de Commissie in paragraaf 3.1 haar verwachting dat de milieueffecten, vanwege de kenmerken van het project, over het algemeen relatief beperkt en te mitigeren zullen zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor thema's als natuur, bodem en water. Waarschijnlijk zullen de milieueffecten alleen op specifieke locaties onderscheidend zijn.

De Commissie adviseert daarom om in deze fase te focussen op de verwachte aanzienlijke en onderscheidende milieueffecten en de specifieke locaties waar milieuknelpunten kunnen optreden, inclusief risico's voor de uitvoerbaarheid binnen de wet- en regelgeving. Dit past ook bij het doel van het plan-MER: het meewegen van het milieubelang bij het kiezen van twee VKA's. Uitgangspunt kan zijn dat de ernst van de milieueffecten (en daaruit voortvloeiende risico's voor de uitvoerbaarheid) én de mate waarin effecten tussen de alternatieven onderscheidend zijn, in beeld moeten zijn om VKA's te kiezen.

Maak in het MER vooral zichtbaar op welke locaties welke milieueffecten verschillen tussen de alternatieven en in hoeverre deze effecten te voorkomen zijn met optimalisaties en mitigerende maatregelen. Dit kan op basis van GIS-analyses. Andere milieueffecten kunnen kwalitatief en op hoofdlijnen in beeld worden gebracht. De Commissie geeft in de volgende paragrafen specifieke adviezen over milieuthema's.

De Commissie merkt op dat de NRD niet beschrijft wat de waarschijnlijke levensduur van de transportleidingen is. Dit is belangrijke informatie, omdat dit bepaalt of tussentijdse vervanging nodig is en daardoor na afloop van de levensduur opnieuw een 'aanlegfase' nodig is. Neem dit mee in het MER bij het beoordelen van de milieueffecten.

4.2 Natuur, bodem en water

De Commissie wijst erop dat in een MER alle aanzienlijke effecten op de natuur in beeld gebracht moeten worden, en niet alleen effecten op de beschermde natuur.¹⁷ Dit betekent bijvoorbeeld dat ook rekening gehouden moet worden met effecten op het NNN, bijvoorbeeld als het gaat om grondwatersituaties en stikstofdepositie in de aanleg- en gebruiksfase. Toets wat de omvang hiervan is en wat de gevolgen zijn voor NNN- en Natura 2000-gebieden.

Om een goede basis te geven voor de effectbeoordeling is eerst een algemeen beeld van de natuur nodig, inclusief de verschillende samenhangende deelgebieden in het studiegebied. De tracés zoeken elk een weg vanuit het IJsseldal om de stuwwal van de Sallandse Heuvelrug heen, naar Oost-Twente. Ze doorkruisen natuurgebieden met verschillende kenmerken, zie het grijze kader hierna.

Gebiedskenmerken deelgebieden Overijssel

Het landschap van het IJsseldal naar Oost-Twente kent een geleidelijke overgang van het open, laaggelegen rivierenlandschap van de IJssel naar een hoger en kleinschaliger dekzandlandschap. In het IJsseldal bepalen uiterwaarden, oeverwallen, komgronden en waterlopen de landschappelijke structuur. De ondergrond bestaat hier uit afzettingen van de Rijn, waardoor hier grote watervoerende pakketten aanwezig zijn die ook gevoed worden vanuit de Veluwe. Richting Twente neemt de invloed van dekzandruggen en beekdalen toe, en vooral de hogere gronden van de verschillende stuwwallen (Sallands Heuvelrug, Ootmarsum, Oldenzaal) bepalen hier het landschap. Het landschap van

¹⁷ Enkele zienswijzen wijzen hier ook op.

landbouwgronden, houtwallen, bosgebieden en kleinschalige beekdalen, kent echter ook belangrijke relicten van voormalige hoogveengebieden zoals het Engbertsdijksveen.

De effectbeoordeling in het MER moet rechtdoen aan deze verschillen tussen deelgebieden en de kenmerkende landschapstypes erin.¹⁸ Beoordeeld daarom risicogericht of de aanleg en instandhouding van de drinkwatertransportleidingen op punten tot negatieve ecologische, (geo)hydrologische en cultuurhistorische effecten leidt. Onderzoek hiermee of er risico's bestaan voor drinkwaterwinningen, grondwaterafhankelijke natuur en Natura 2000/NNN.^{19,20} Daarbij ligt de aandacht dus niet alleen op de Natura 2000-gebieden en hun soorten en habitattypen²¹, maar op het NNN als geheel, en de relatie met de diverse categorieën van leefgebieden van soorten, en waardevolle landschapselementen waaronder cultuurhistorische (beschermde) landschappen.

Motiveer op grond van deze risicobeoordeling specifiek voor de VKA's dat ze uitvoerbaar zullen zijn binnen de kaders van de regels over het Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000 (een 'voortoets' en/of 'Passende beoordeling' op het abstractieniveau van een voorkeursbeslissing en in het uiterste geval specifiek voor Natura 2000 een inschatting van de haalbaarheid van een ADC-toets²²).

4.3 Archeologie

Beschrijf de effecten op archeologische (verwachtings)waarden tijdens zowel de aanlegfase als de gebruiksfase. Betrek daarbij ook de globale diepteligging van de verwachte archeologie en leg dwarsverbanden met effecten die onder bodem en water worden gesignaleerd en die van invloed kunnen zijn op de conditie van archeologische resten. Naast de effecten van de aanleg van de waterleidingen zelf, zijn bijvoorbeeld zetting, verandering van grondwaterstanden en beïnvloeding van grondwater door bemaling denkbaar. Houd rekening met het feit dat dergelijke effecten zich in een groter gebied dan het plangebied kunnen voordoen. Besteed ook aandacht aan de wijze waarop effecten op archeologische verwachtingswaarden voorkomen, gemonitord of gemitigeerd kunnen worden.

Baseer de afweging op recente inhoudelijke bronnen zoals archeologische verwachtingskaarten, niet op beleidsdocumenten die een vertaling daarvan zijn.

¹⁸ Een landschapsecologische systeemanalyse (LESA) kan worden gebruikt om de analyse uit te voeren. Voor watersystemen kan een aquatisch ecologische systeemanalyse worden toegepast. Bij deze analyses worden mogelijke drukfactoren op de natuur bepaald, zoals stikstof, water, bodem en klimaatverandering. Deze thema's zijn met elkaar verbonden en hebben invloed op elkaar. Door middel van een systeemanalyse kan de huidige toestand van het systeem worden vastgesteld, evenals de belangrijkste drukfactoren en bepalende (gebieds)processen. Verdere analyse kan leiden tot een beter begrip van de omvang en belangrijkheid van deze factoren, waarmee de huidige toestand van het systeem kan worden verklaard.

¹⁹ Meerdere zienswijzen wijzen ook op de dwarsverbanden tussen deze milieuthema's.

²⁰ Zie in de storymap voor de Landgoederenzone Olst-Deventer, die al een groot deel van het studiegebied bestrijkt: [LESA Landgoederenzone Deventer](#).

²¹ Benut hiervoor de (eventueel) beschikbare informatie uit bijvoorbeeld de natuurdoelanalyses Natura 2000.

²² De ADC-toets bestaat op grond van artikel 10.24, tweede lid, Besluit kwaliteit leefomgeving uit de volgende vragen: A: is er een alternatieve oplossing voorhanden? D: dient de activiteit een dwingende reden van groot algemeen belang? C: zijn compenserende maatregelen mogelijk om de gevolgen teniet te doen?

5 Overige aspecten

5.1 Onzekerheden, monitoring en evaluatieprogramma

De NRD benoemt dat in het *project-MER* een aanzet wordt opgenomen 'hoe in de praktijk daadwerkelijk optredende effecten na realisatie gemonitord kunnen worden'. De Commissie onderschrijft het belang van monitoring, en benadrukt dat een beschrijving van de voorgenomen monitoringsmaatregelen ook een verplicht onderdeel is in een *plan-MER*.²³

Geef in het MER een aanzet tot een monitoringsprogramma en de mitigerende maatregelen die 'achter de hand' zijn om tussentijds bij te sturen. Het MER moet hiertoe de milieuaspecten benoemen waarvoor effectschattingen erg onzeker zijn of waarover onvoldoende gegevens beschikbaar zijn. Spits de bespreking toe op milieuaspecten die in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort kunnen worden beoordeeld en hier in het project-MER nader op ingegaan kan worden. Geef ook aan of en hoe belangrijke, ontbrekende informatie op korte termijn kan worden ingevuld.

5.2 Vorm en presentatie

De vergelijking van de alternatieven verdient bijzondere aandacht en beter (online raadpleegbaar) kaartmateriaal dan in de NRD is opgenomen.²⁴ Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Zorg voor:

- een zo beknopt mogelijk MER, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdttekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal met duidelijke legenda.

5.3 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu van de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven.

²³ Een aantal zienswijzen benoemt ook het belang van monitoring.

²⁴ Beter leesbaar en gedetailleerder kaartmateriaal zal tegemoet aan de zienswijzen van een aantal insprekers.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van het voornemen heeft de werkgroep op 9 juli 2026 met vertegenwoordigers van de provincie en Vitens gesproken. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Lidwien Besselink
dr. Peter van der Molen
mr. Roel Sillevius Smitt (secretaris)
ir. drs. Samy Ouahsine (secretaris)
dr. Sigrid van Roode
drs. Liesbeth van Tongeren (voorzitter)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

De NRD is opgesteld als onderzoeksopzet voor het MER voor twee voorkeursbeslissingen (provinciale projectprocedure), maar ook voor de uitwerking in provinciale projectbesluiten. Dit advies gaat uitsluitend over het op te stellen MER voor de voorkeursbeslissingen.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij de plan- en besluitvorming wordt ter voorbereiding van de voorkeursbeslissingen een plan-MER opgesteld en daarna voor de projectbesluiten een project-MER.

Bevoegd gezag besluiten

Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

Initiatiefnemer besluiten

Vitens voor de projectprocedure.

Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel specifiek voor de voorkeursbeslissing binnen deze procedure.

Bevoegd gezag mer-procedure

Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 20 augustus 2026 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [4051](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de Milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiener.nl
w commissiener.nl